

ČD

magazín
pro vás

Reklamní časopis národního dopravce
12 / 2023 / ROČNÍK 15 / ZDARMA

Cestování po Pardubicku
Tipy na adventní výlety
Vlakem do Vídně

HEREČKA

CHANTAL POUILLAIN

Každý den je pro mě důvod k oslavě

Přejeme vám
pohodovou cestu novým rokem ve dne i v noci
a mnoho cestovatelských zážitků.

Pojed'te s námi.
www.cd.cz

 České dráhy
Národní dopravce

editorial

Vážení čtenáři, milí spolučtenáři, víte, které české město je největší? Samozřejmě Praha, odpovíte bez zaváhání. Ještě před 110 lety to však nebyla pravda. Nejvíce Čechů byste tehdy našli ve Vídni, hlavním městě monarchie. Přijedete-li tam dnes na výlet, stále narazíte na stopy, které po sobě český živel zanechal, a to nejenom v místopisných názvech a architektonickém slohu úředních nebo nádražních budov. Čtyři století společně historie jsou prostě znát. Když jsem do rakouské metropole oheďdy zavítal na adventní trhy, připadal jsem

si, bez urážky, jako v trochu bohatější Praze. Vyzdobené historické centrum se hrdě hlásilo k velmocenské tradici, ale na předměstích kolem supermarketů mi to připomínalo naši Libeň. A v Prateru jsem měl pocit jako ve větší Stromovce. S ohledem na česko-rakouské „přibuzenské“ vztahy a navzdory zavádějící nostalgii po „zlatých časech konce 19. století“ jsem si pak před radnicí koupil vánoční hrneček, na který mi doma zbytečně nepadá prach, protože ho aktivně používám na mléko nebo na pudíng. Před pár dny jsem se díval na ceny jízdenky na cestu vlakem do Vídně nebo do Berlína a překvapilo mě, že se za posledních několik let nehnuly, spíše dokonce klesly. I přes inflaci nebo strmě rostoucí ceny energií. Pochopitelně za podmínky, že si je koupíte dostatečně dopředu a použijete variantu Včasná jízdenka Evropa. A ještě k tomu dostanete místenku zdarma. Ve srovnání s tím, co člověk utratí v obchodě nebo za ubytování, stojí jízdenka na vlak relativně málo. Netýká se to jen cest do zahraničí, za dobrým punčem a vánočními dárky ruční výroby se lze po kolejích vypravit i po naší krásné vlasti, třeba do mého oblíbeného Brna. Stejně nejvíce záleží na tom, s kým a za kým jedete. Do nového roku vám proto přeju, abyste kolem sebe měli lidi, které milujete a kterým na vás skutečně záleží.

Petr Horálek, šéfredaktor

Obsah

6 Rozhovor
Chantal Poullain

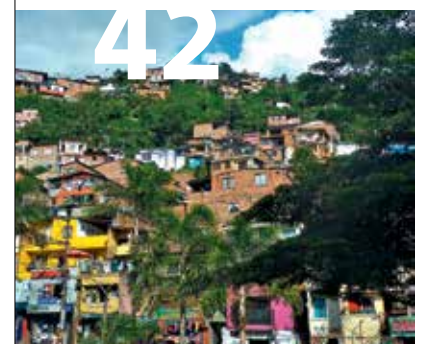
14 Naše města
Pardubice

16 Slavná filmová místa
Dívka na koštěti

24 Železnice
Unifkace

32 ČD servis
Adventní výlety

42 Cestopis
Kolumbie

52 Tajemno a záhady
Tramvaj do Vídně

60 Recept
Kapří blues

ČD pro vás – reklamní magazín Českých drah | www.cdprovas.cz | cdprovas@cd.cz

tištěný náklad 60 000 ks	redakce ČD pro vás Generální ředitelství ČD nábřeží L. Svobody 1222 Praha 1 110 15	šéfredaktor Petr Horálek	grafika / DTP / produkce SEVENART s.r.o.
vydavatel České dráhy, a.s.		redakční rada Františka Haisl Vidnerová Simona Smithová Petr Nešpůrek Jiří Jeřeta Petr Vondráček	inzerce a předplatné info@cdprovas.cz
datum a místo vydání 29. listopadu 2023, Praha	ISSN 1210-9142	tisk Walstead Moraviapress s.r.o.	

PRO AUTORY A SOUTĚŽÍČÍ:

Informace o poskytování a zpracování osobních údajů a jejich ochraně podle platné legislativy GDPR najdete na www.cdprovas.cz.

POČET REGIOFOXŮ STOUPNE O TŘICET, zamíří hlavně do Středočeského kraje

Především obyvatelé středních Čech se mohou těšit na další RegioFoxy. Výrazná většina z nově objednaných 30 vlaků za více než tři miliardy Kč bude obsluhovat neelektrifikované tratě v západní části regionu. Jedná se o bezbariérové dvoučlánkové motorové jednotky s klimatizací a wi-fi.

Nové „lišky“ nahradí v provozu v první řadě jednotky RegioNova a částečně také motorové vozy řady 810 a 809. Díky objednavce Středočeského kraje na nové jednotky rozšíří České dráhy bezbariérové cestování na další tratě v regionu a cestujícím nabídnou podstatně vyšší komfort. RegioFoxy od polského výrobce

PESA Bydgoszcz jsou vybavené například palubní wi-fi, mají USB konektory a zásuvky 230 V pro napájení cestovní elektroniky, u části míst jsou stoly a interiér souprav je klimatizovaný.

Na 28 nových jednotek se mohou těšit cestující zejména v západní části Středočeského kraje. Od roku 2026 se plánuje jejich provoz například na tratích Rakovník – Kladno – Kralupy nad Vltavou, z Kralup nad Vltavou do Slaného a Velvar, z Berouna a Zdíc do Příbrami a Březnice nebo ze Zadní Třebaně do Lochovic a na některých dalších tratích hlavně na Rakovnicku. První z nich budou do provozu nasazeny ve druhé polovině roku 2024. O umístění dvou dalších RegioFoxů se teprve rozhodne.

České dráhy už počtvrté využily rámcovou smlouvu se společností PESA Bydgoszcz na maximálně 160 motorových jednotek RegioFox. Po uskutečnění výše uvedené dodávky dosáhne počet „lišek“ na našich tratích počtu 106 kusů.

Flotila Vectronů se utěšeně rozrůstá

České dráhy převzaly v listopadu další dvě lokomotivy Vectron od leasingové společnosti RSL. Letos ještě zbývá dodat poslední dva stroje. V roce 2024 poskytnou RSL Českým drahám dalších 22 lokomotiv Siemens Vectron, a naplní tím rámcový kontrakt na pronájem 50 strojů. Kromě toho si České dráhy pronajaly deset kusů u společnosti ELL a dalších 50 si koupily u společnosti Siemens. Jednu mašinu Vectron už národní dopravce vlastní.

Značka České dráhy opět nejdůvěryhodnější

České dráhy po roce zase uspěly a zvítězily v anketě Nejdůvěryhodnější značka, a to v kategorii Poskytovatel dopravních služeb.

Národní dopravce obhájil své loňské vítězství a celkově už v této anketě posbíral šest cen. Zvítězil zatím v každém ročníku od roku 2018, kdy byla dopravní kategorie mezi nejdůvěryhodnějšími značkami zařazena. V rámci devátého ročníku hodnotilo 4 000 českých spotřebitelů téměř 900 značek nominovaných automaticky na základě prodeje.

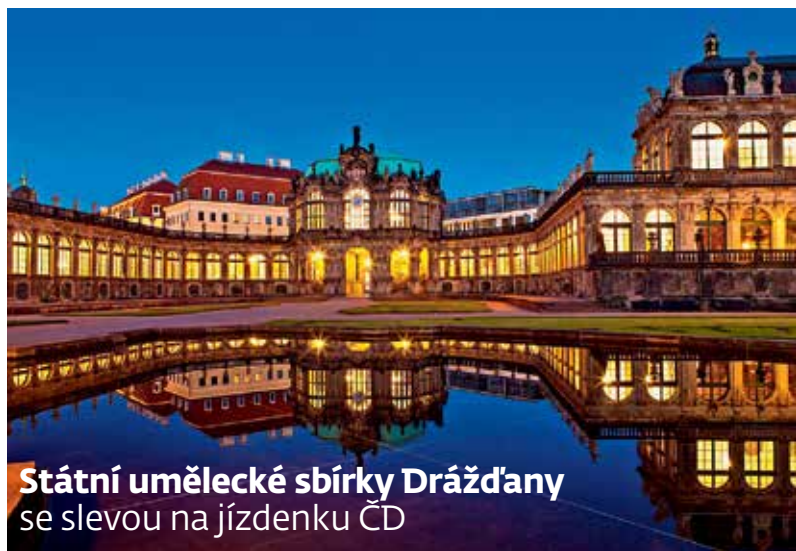
Další tři RegioPantery jezdí v Olomouckém kraji

České dráhy převzaly další tři třívozové jednotky RegioPanter řady 640.2 pro Olomoucký kraj, kde tak jezdí již osm těchto moderních vlaků, které nahrazují starší vozidla na všech páteřních elektrifikovaných linkách v regionu a budou zajíždět rovněž do sousedního Zlínského kraje. Nové RegioPantery poskytují cestujícím pohodlné bezbariérové cestování v klimatizovaných oddílech i další služby, například možnost dobíjení drobné elektroniky během cesty či připojení k internetu přes palubní wi-fi. Národní dopravce objednal pro Olomoucký kraj celkem 27 RegioPanterů zmíněné řady.

Restaurační vůz pro ComfortJet byl otestován v klimatické komoře

Výroba vozů ComfortJet pro České dráhy běží naplno, a to jak v závodech Siemens Mobility ve Vídni, Grazu a Mnichově, tak v závodě Škoda Group v Ostravě. První vyrobené vozy podstupují zkoušky u nás i v zahraničí. Novinkou je restaurační vůz, který se testuje v klimatické komoře ve Vídni. První týden se zde nastaví a odladí. Druhý týden probíhají oficiální testy podle normy teplotního komfortu. Měří se při teplotách od -25 až do +45 °C a v průběhu se například ověřuje stav vozu bez lidí stejně jako plně obsazený.

Státní umělecké sbírky Drážďany se slevou na jízdenku ČD

Pokud holdujete evropskému umění, rozhodně navštivte některé z muzeí Státních uměleckých sbírek Drážďany. Tyto sbírky patří k nejvýznamnějším a nejstarším muzejním komplexům na světě a spojují 15 muzeí v Drážďanech, Lipsku a Herrnhutu. Po předložení jízdenky ČD získáte zlevněné vstupné do některého z těchto muzeí – Rezidenční zámek, Zwinger a Semperbau, Umělecká síň v Lipsiusbau, Japonský palác, Albertinum, Josef-Hegenbarth-Archiv, zámek Pillnitz. Více na www.skd.museum.

pont to go

Prosincový tip z pohodlných obchodů na trase

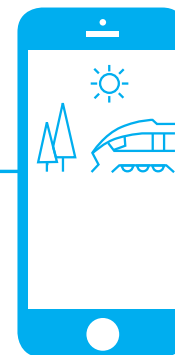

Skořicové cappuccino vás v zimě zaručeně zahřeje

S příchodem chladné zimy většina z nás touží po teplém a chutném nápoji, který zahřeje na těle i na duši během postupně se zkracujících dní. V prodejnách PONT to go jsme proto nyní rozšířili nabídku čerstvě mleté zrnkové kávy o sezónní skořicové cappuccino. Přijďte si k nám užít poctivou kávu s nádechem vánoční atmosféry. Příjemné prožití svátků vám přeje Pohodlné Obchody Na Trase!

www.ponty.cz

Prožijte svůj vánoční příběh a vypravte se s námi za adventními zážitky. Kam? Nechte si poradit v aplikaci Vlakem na výlet. Najdete v ní tipy na nejkrásnější vánoční trhy a také na hrady a zámky, kde se v prosinci konají pohádkové prohlídky slavnostně vyzdobených komnat. Můžete se s ní vydat na prohlídku malebných jesliček nebo do skanzenů, v nichž dokážou vykouzlit jedinečnou sváteční atmosféru. Stačí si jen vybrat.

FOTO: © SEBASTIAN THELFESTUNG KÖNIGSTEIN GMBH

FOTO: NÁRODNÍ MUZEUM

K SOUSEDŮM

Historický trh pod hvězdami v pevnosti Königstein

O adventních víkendech můžete navštívit historicko-romantický vánoční trh v saské pevnosti Königstein. Letos se koná už 26. ročník a opět bude hlavně oslavou tradiční rukodělné práce. V areálu pevnosti najdete desítky stánků, v nichž prodejci nabízejí v historických kostýmech řemeslné výrobky. Těšit se můžete na ukázkou tradičních řemesel a kulturní program. Samozřejmě nechybí občerstvení. Ve velkých měděných kotlích se nad otevřeným ohněm vaří pevnostní punč a gulášová polévka. Kromě vánočních stromečků se na podmanivém osvětlení podílí nespočet ochranovských hvězd, které vytvářejí v celé pevnosti pohádkovou atmosféru.

Nejbližší železniční stanice: Königstein (Sächs Schweiz)

Za každý výlet vás odměníme ČD Body

Střední Čechy

FOTO: KAMILA KOHOUTOVÁ, ARCHIV SCER

NA VÝSTAVU

Přijďte si prohlédnout Věstonickou venuši

Nejstarší keramická soška na světě je hlavní atrakcí výstavy s názvem Nejstarší šperky a ozdoby těla, kterou si můžete prohlédnout do konce února v Historické budově Národního muzea. Věstonickou venuši, pocházející z období 29 000 – 25 000 let před n. l., našli archeologové v roce 1925 ve zbytcích pravěkého ohniště mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi. K dalším vystaveným unikátům patří pravděpodobně nejstarší objevená loutka tzv. brněnského šamana. Na výstavě uvidíte i další originály paleolitických venuší nalezených na našem území, náhrdelníky, čelenky, náramky, prsteny a jiné předměty vyrobené z dobových materiálů včetně mamutoviny.

Nejbližší železniční stanice: Praha hl. n.

NA HRAD

Pěšky na Křivoklátsko za předvánoční atmosférou

Užijte si příjemnou procházku plnou zajímavých výhledů. Listí spadané ze stromů už jim nijak bránit nebude. Ve Zbečně nasajete idylickou předvánoční atmosféru na Hamousově statku, kde je součástí expozice výstava betlémů. Odtud se pěšky vydejte po zelené a následně červené turistické trase, kopírovat budete Poutní cestu Říp–Blaník a částečně též řeku Berounku. Na hradě Křivoklátě je připravený tradiční jarmark plný řemesel, Ježíškova pošta, provazochodkyně, hudba a mnoho dalšího. V sobotu 9. prosince sem bude vypraven mikulášský vlak. Pěší trasa od nádraží k nádraží je dlouhá přibližně sedm kilometrů.

Nejbližší železniční stanice: Zbečno

FOTO: JAN ANDRÉAS

FOTO: MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA

FOTO: PARTNERSTVÍ, O.P.S.

DO MUZEA

Lidové tradice a dárky v hlineckém Betlémě

Tradiční výstava Betlém vánoční se letos koná v Hlinsku od 13. prosince do 7. ledna. Ve svátečně vyzdobených interiérech malebných roubenek památkové rezervace lidové architektury se dozvíte, jak lidé trávili před 150 lety adventní čas, jak vypadaly dárky, které mohly děti nalézt v nadílce, z jakých jídel se skládala štědrovečerní večeře nebo čím se zdobil vánoční stromeček. Ve dvou domcích budou vystaveny lidové betlémy ze sbírek Muzea v přírodě Vysočina. Nebude chybět ani betlém zhotovený Rudolfem Frintou z Nového Města nad Metují s postavičkami různých řemeslníků, kteří se pohybují díky důmyslnému mechanismu.

Nejbližší železniční stanice:
Hlinsko v Čechách

ZA ZÁBAVOU

Do Brna na festival Adventní Víno z blízka

Máte rádi dobré víno? Vydejte se 2. prosince do Brna, kde se uskuteční desátý ročník akce Adventní Víno z blízka. Od 11 do 17 hodin můžete ochutnat vynikající vína v prostorách Staré radnice v celém 1. patře, a to včetně unikátního freskového sálu. Letošního festivalu se zúčastní 12 vinařů, kteří budou reprezentovat všechny čtyři moravské vinařské podoblasti. V případě, že na tuto akci přijedete vlakem, získáte po předložení jízdenky ČD slevu 20% z ceny vstupenky zakoupené na místě. Jízdenka musí mít cílovou stanici Brno hl. n. a být s platností 2. prosince 2023. Tyto vstupenky je třeba předem rezervovat na www.vinozblizka.cz.

Nejbližší železniční stanice:
Brno hl. n.

NA NÁKUPY

V Olomouci se projděte po punčové stezce

Jedny z nejkrásnějších vánočních trhů u nás najdete v Olomouci. Tradičně je v hanácké metropoli pořádány na třech místech. Na Horním náměstí na vás čeká dřevěné městečko s vánočně nazdobeným 14 metrů vysokým smrkem, pódium pro doprovodný program, zvonička, historický kolotoč a vyhlídka, na Dolním náměstí objevíte Ježíškovu poštu a tvořivé dílničky a na tržnici si můžete zabruslit nebo se svést na vyhlídkovém kole. Novinkou letošních trhů je punčová stezka. U vybraných stánků si svezedněte kartičku a vydejte se po ní sbírat razítka. Jen tak totiž neminete nejoblíbenější punče celých trhů. Nejlépe chutnají z nových plecháčků s motivy olomouckého vánočního trhu. Jsou zde k dostání i vánoční noviny s mapou trhů a programem. Od hlavního olomouckého nádraží se do historického centra dopravíte MHD za pět až deset minut.

Nejbližší železniční stanice:
Olomouc hl. n.

Chantal Poullain

Text: Eva Fraňková

Foto: Monika Navrátilová, Lenka Hatašová

MILUJU VÁNOCE A RODINU POHROMADĚ, potěší mě ručně psaná přání

Její byt v centru Prahy, v němž jsme se sešly na rozhovor, není žádná minimalistická klícka. Ze všech koutů tu na vás dýchá láska, ať už v podobě obrazů její maminky a českých umělců, nebo divadelních a rodinných fotek. V kuchyni ve francouzském stylu má sochy, květiny a masivní dřevěný stůl. „Rodina a přátelé jsou pro mě to nejdůležitější,“ říká Chantal Poullain, šarmantní, okouzující a téměř vždy dobře naladěná herečka, šansoniérka a také prezidentka Nadace Archa Chantal.

Letos měla vaše nadace už třicáté výročí. Když se podíváte zpět na práci, kterou v ní máte za sebou, co vás nejvíce hřeje u srdce?

Když slyším rodiče, kteří říkají, že se jejich dítě nemocnice nebojí, a někdy se tam dokonce těší. Dříve se tam dětičky bály chodit, plakaly, dnes, když vědí, že si můžou hrát v herně nebo si vybrat pokoj podle barvy, k tomu mají úplně jiný vztah. Lidské tragédie se v nemocnicích samozřejmě stále odehrávají, ale psychika hraje opravdu důležitou roli. Snažíme se dětem pobyt na nemocničním oddělení maximálně zpříjemnit. To je pro mě největší dar, a proto mi práce pro nadaci dává smysl.

Jaké byly její začátky?

Někteří lidé se mi směli a klepali si na čelo, že chci začít barvit zdi a tvořit svět v dětských nemocnicích. Byl to velký boj, jenže vím, že si díky tomu lecko uvědomil, jak je to důležité. Sami lékaři mi potvrdili, že děti, které jsou v pozitivním prostředí, mají i úspěšnější léčbu.

Kolik zaměstnanců dnes v nadaci máte?

Od začátku ji se mnou dělají jen dva lidé. Pokud potřebujeme pomoci, máme samozřejmě tým externistů, jinak vše děláme sami. Je to pro mě důležité, abychom mohli šetřit a aby co nejvíce peněz šlo skutečně do nemocnic. Obnáší to hodně práce, ale jsme maximálně motivovaní, abychom všechno dělali naplno a s láskou.

Snažíme se dětem pobyt na nemocničním oddělení maximálně zpříjemnit. To je pro mě největší dar, a proto mi práce pro nadaci dává smysl.

Už patnáct let tvoříte charitativní kalendář s názvem Proměny, do kterého se nechávají fotit známé osobnosti. Letošní ročník je hodně výjimečný. Proč?

Letos jsem ke spolupráci pozvala úžasnou a velmi známou fotografku Lenku Hatašovou, se kterou jsme vymyslely podtitul kalendáře, který zní Proměny fantazie. Fotky vznikaly pomocí umělé inteligence, čehož jsem se zprvu trochu bála. Ve skutečnosti se tím ušetřila spousta peněz za kostýmy a podobně. Kalendář je vlastně jediná promo věc, kterou s nadací dělám, nepořádám žádné plesy ani jiné akce. O ten letošní, jehož fotky se draží, je už teď obrovský zájem.

Kde si lidé mohou fotky z letošního kalendáře koupit?

Reprodukce fotografií mohou pořídit v síti knihkupectví Dobrovský a přes web www.kalendarpromeny.cz. Kromě toho jsou snímky vystavené až do konce roku ve foyer Divadla Bolka Polívky na Jakubském náměstí v Brně. Chtěla bych poděkovat všem osobnostem, které spolupracovaly s Nadací Archa Chantal a podílely se na vzniku kalendáře. Letošní fotky jsou opravdu zajímavé, jakoby z jiného světa, mám z výsledku obrovskou radost.

Na podzim jste byla vyznamenána Řádem čestné legie. Co pro vás toto ocenění znamená?

V první řadě jsem byla překvapená. Všechno, co v životě dělám, je proto, že to dělat chci, že mi to dává smysl, ne pro ocenění. Pravda nicméně je, že jsem dostala ocenění se souhlasem francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, které mi předal velvyslanec Alexis Duterre. To mě ohromně potěšilo. Je to uznání za celá ta léta od roku 1980, kdy reprezentuju Francii v Česku. Krásné pro mě bylo vidět na francouzské ambasádě všechny mé blízké, rodinu a přátelé, jak jsou na mě pyšní. To mi udělalo největší radost.

Nedávno jste dokončila druhou knihu, která se bude jmenovat Život na kolotoči a vyjde na jaře. V čem se bude lišit od té první – úspěšné autobiografie Život na laně?

V první knize byly kapitoly podle různých období mého života, jako byla třeba moje cesta do Československa, narození syna Vladimíra. Vždy šlo o nějaké téma, například láska, přátelství nebo má nemoc, kterou jsem prodělala. Druhá kniha bude o posunu v mém životě, o názorech na některé věci, jež se během let proměnily.

Při představení s Martinem Krausem

Se synem a bývalým manželem Bolkem Polívkou

Se synem Vladimírem

Díky Nadaci Archa Chantal se děti v nemocnicích cítí mnohem lépe

Kdy váš život nejvíce připomínal kolotoč?

Asi když jsme se s Bolkem rozešli a každý se vydal vlastní cestou. Já tehdy hledala způsob, jak v Česku zůstat, a vůbec jsem nevěděla, co budu dělat.

Nepřemýšlela jste nad návratem do Francie, kde máte rodinu?

Samozřejmě že ano. Jenže jsem nechtěla, aby můj syn vyrůstal bez táty, sester, své české rodiny. Musela jsem potlačit své potřeby a jít do toho, i když to bylo těžké období. Věřila jsem však, že mě sem dovedl osud. Naštěstí se mi začalo dařit v divadle, za což jsem vděčná. Já nežiju svůj život pro sebe, ale hlavně pro syna a pro lidi kolem, které miluju. Také pro diváky, které moje představení pobaví, rozesměje nebo naopak dojmou. Můžou díky tomu třeba na chvíli zapomenout na své starosti a to mě činí šťastnou.

Chodí za vámi diváci po představení s nějakými pocity?

Zrovna před pár dny jsem vystupovala v divadle Metro se šansony a přišli ke mně lidé s tím, že měli těžký den a já jim svým zpěvem a vystoupením dodala energii. To je prostě pocit k nezaplacení.

Váš syn Vladimír Polívka hraje v Dejvickém divadle, v seriálech i celovečerních filmech. Viděla jste u něj talent už v dětství?

Ano, on byl showman s velkým citem pro humor. Rád si bral do ruky neviditelné housle a hrál. Tam bylo hned jasné, čím se bude živit, i když jsem mu práci v branži rozmlouvala. Dělal jsem doslova všechno, co jsem mohla, jen aby nebyl herec. Naše práce je dřina, navíc musíte být

ve správný čas na správném místě, musíte mít štěstí na lidi. V Česku je spousta užasných herců, o kterých bohužel nikdo neví. Jsem proto moc ráda, že se mu v práci daří, ale hlavně, že ho to baví a našel v herectví své poslání. Ovšem nejdůležitější pro mě je, že je to dobrý člověk.

Co nevidět jsou tu Vánoce. Jak je slavíte?

Já Vánoce miluju, jsem posedlá světýlky, vůněmi, dekoracemi a bohatou výzdo-

bou, to si užívám. Ve Francii se dárky nadělují až 25. prosince ráno, my jsme kvůli Vladimírovi, když byl malý, zavedli tradičního českého Ježíška, který chodí 24. prosince večer. Kapra nemáme, vařím francouzská jídla. Scházíme se celá rodina v domě na Moravě a tam spolu trávíme svátky. Cukroví nepeču, protože my sladké nemusíme. Vždycky mě však obdarují nějaké dobré duše, abychom měli něco sladkého aspoň na stole.

Očima autorky

Tuto herečku miluju už od dětství. Vždycky na mě působila vše a mile. Její čeština mísící se s francouzským přízvukem mi připadala roztomilá, obdivovala jsem její přirozenou eleganci, šarm stejně jako odhodlání poprat se s danou situací a zůstat jako cizinka v Česku i přesto, že život nešel zrovna podle jejích plánů. Osobní setkání při sklence perlivého vína v jejím útulném, uměleckými díly přeplněném pražském bytě mě jen utvrdilo v tom, jaká je Chantal milá a pozitivní žena, která žije především pro blaho člověka.

Já nežiju svůj život pro sebe, ale hlavně pro syna a lidi kolem, které miluju. Také pro diváky, které moje představení pobaví.

Jaký dárek vás potěší?

Jedině socha, obraz nebo dopis od mých milovaných. Nic jiného nechci a nepotřebuju, ráda dostávám též ručně psané dopisy od srdce, které si pak schovávám.

Čím si zachovávejte dobrou náladu a mladistvost?

Všechno je to o pocitech a lidech, kteří vám dávají energii. A můžu říct, že když trávím čas s mladými, získávám od nich mladistvou energii. Pro sebe toho moc dělat neumím, za což mi syn nadává.

Když máte čas jen pro sebe, co ráda děláte?

Píšu texty šansonů, přemýšlím o nich. Někdy maluju. Hodně sleduju zprávy, chci vědět, co se děje ve světě. Člověk si často stěžuje na to, jak to tady máme těžké. My se máme naopak velmi dobře. Víte, co je problém? Mít dítě na onkologii. Nebo ve válce. Každý máme nějaké starosti a většinou jsou to těžké, avšak zvladatelné věci. Hlavně bychom měli vnímat, co se děje v nemocnicích a ve světě.

Co si přejete do nového roku?

Jedině mír, není nic důležitějšího. A aby si lidé uvědomili, že život je krásná věc. Měli bychom si ho umět užívat.

Dáváte si nějaká předsevzetí do roku 2024?

Ne, nikdy! Silvestr mě vůbec nezajímá, slavím jen Vánoce a narozeniny. Pro mě je vlastně každý den důvodem k oslavě nebo k tomu, abych si řekla, co chci změnit. ■

Chantal Poullain

Česko-francouzská herečka a šansoniérka se od dětství věnovala baletu, vystudovala divadelní akademii v Ženevě, kde hostovala ve státním divadle a hrála v několika francouzských a švýcarských filmech. V mládí měla namířeno do USA, ale nakonec se provdala za českého herce a komika Bolka Polívku, s nímž začala žít v komunistickém Československu, kde se jim narodil syn Vladimír. Je zakladatelkou a patronkou Nadace Archa Chantal, která sbírá finanční prostředky pro zútulnění a rekonstrukce dětských oddělení v nemocnicích po celé České republice.

Trat'ová

měsíční jízdenka – 10 dní

Na nepravidelné
cesty do školy,
práce či třeba
na chalupu

- nepřenosná měsíční jízdenka s 30denní platností
- cestovat můžete 10 libovolných dní
- pořídíte ji a aktivujete pro vybraný den v aplikaci Můj vlak

Pojed'te s námi.
www.cd.cz

České dráhy
Národní doprava

In Karta v mobilu

Cestujte levněji s virtuální In Kartou

- se slevovou aplikací IN 25, IN 50 a IN 100 se vám jízdné ČD zlevní
- výši a trvání slevy si můžete vybrat podle potřeby

Virtuální In Kartou si pořídíte do minuty v aplikaci Můj vlak.

**Zvýhodněná
cena IN 25
a IN 50 pro
virtuální
In Kartou**

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/inkarta

 České dráhy
Národní doprava

Symbyly Pardubicka jsou perník, koně a Kunětická hora. Typické pro tento region jsou také nížiny podél Labe. Vydejte se sem po kolejích prohlédnout si třeba Automatické mlýny (viz foto) nebo dostihové závodistiě, kde se každý rok koná Velká pardubická. Pokud dáváte přednost přírodě, prozkoumejte turistické stezky v okolí, třeba v nedaleké Chrudimi.

SLAVNOSTNĚ VYZDOBENÉ A ROZZÁŘENÉ PARDUBICE Vánoční trhy ve městě perníku

Co se vám vybaví, když se řekne Pardubice? Určitě perník a Velká pardubická, snad ještě Pernštejnové. Dopravní nadšenci by přidali dva Jany – vlakového Pernera a letadlového Kašpara. Pokud odkládáte návštěvu na teplejší měsíce, změňte plány. V prosinci se toho děje tolik, že vám nestihne být zima.

Text: Simona Smithová

Foto: Turistické informační centrum Pardubice

Centrum města s řadou historických domů je od roku 1964 městskou památkovou zónou. Historické budovy a kostely doplňuje moderní architektura. Výhodná poloha takřka ve středu republiky dělá z Pardubic jedno z nejlépe dostupných měst v tuzemsku.

Poklady na zámku

V blízkosti centra najdete zámek (s aplikací Vlakem na výlet získáte za cestu k němu od nádraží ČD Body). Třemi reprezentativními rytířskými sály vás provede prohlídkový okruh Pernštejnská rezidence – nejstarší renesance v Čechách. Obdivovat budete nástěnné malby, malované kazetové stropy či

goticko-renesanční portály. Nahlédnete do zámecké kaple s důmyslným středověkým trezorem – pernštejnskou truhlou. Alternativou jsou expozice skla, numismatiky a archeologie, jejichž součástí je výstup na věž. Zámecké valy navečer rozzáří světelné sochy, řetězy apod. v rámci výstavy Světla vyprávějí.

Peklo v podzemí

Ve výstavním prostoru Mázhaus Pardubice je k vidění výstava obrazů česko-francouzské umělkyně Andrey Schmidt Poselství ukrytá v perníku. Vyrazíte-li na ni s dětmi, zastavte se v podzemí Mázhausu – v Šatlavě. Do 23. prosince je tu výstava České zimní tradice a peklíčko s čertíky. V úterý 5. prosince bude otevřeno déle, neboť sem zavítá čert a bude zde malování na obličej. Mikulá-

še s družinou potkáte na Pernštýnském náměstí nebo na zámku.

Rozsvícené Pernštýnské náměstí a zámecké valy si nejlépe prohlédnete ze Zelené brány. Adventní zelenobranská

Osobnost regionu

» Jan Kašpar

Narodil se 20. května 1883 v Pardubicích do zámožné rodiny. Vystudoval strojní inženýrství v Praze a absolvoval semestr na vyšší automobilové škole v Německu. Chvilí působil v automobilce Basse & Selve v Alteně ve Vestfálsku, kde se začal zajímat o letectví, pak v automobilce Laurin & Klement v Mladé Boleslavi. Po návratu do Pardubic začal s bratrancem Evženem Čihákem konstruovat letadla.

První úspěšný let provedl 16. dubna 1910, načež 16. června složil pilotní zkoušku před komisí. Už o tři dny později pozorovala tisícovka diváků úspěšný start a přistání na pardubickém letišti. Následovala veřejná vystoupení po celé zemi. Dne 30. dubna 1911 letěl z Pardubic do Chrudimi a zpět za 24 minut 23 sekund ve výšce 400 metrů, téhož dne poprvé vzletěl s cestujícím – bratrancem Evženem. Slavný let z Pardubic do Velké Chuchle (dnes je součástí Prahy) se konal 13. května a vzdálenost 121 kilometrů překonal za 92 minut ve výšce 800 metrů. Dne 2. července přihlíželo 15 000 platících diváků v Kroměříži jeho přistání. Významný byl i let z Mělníka do Chuchle za 41 minut a 55 sekund s redaktorem Národní politiky. Naposledy veřejně vystoupil 28. července 1912 v Jindřichově Hradci.

Po smrti otce spravoval rodinný majetek. Po první světové válce se pokoušel žít obchodováním se dřevem, ale upadl do dluhů. Zemřel v chudobě 2. března 1927 – zřejmě vlivem duševní nemoci se otrávil benzinovými výpari.

Vlakem do Pardubic

Pardubice jsou významným železničním uzlem, do něhož ústí čtyři železniční tratě: od Prahy, Olomouce, Hradce Králové a Chrudimi. Jízda z Prahy vám dálkovým spojem zabere asi hodinu, z Brna vás na místo dopraví například EC Metropolitan asi za hodinu a půl. Z Ostravy můžete využít SC Pendolino, kterým pojedete 2 hodiny 10 minut. S nalezením optimálního spojení pomůže www.cd.cz nebo aplikace **Můj vlak**.

podívaná nabízí též dílničky pro děti pro výrobu vlastního přáníčka či perníkovou vesničku k prohlédnutí.

Na vánoční trhy vyrazte na Pernštýnské náměstí či do Automatických mlýnů. Oba se otevřou 2. prosince. Na Pernštýnském náměstí se roztočí řetízkový kolotoč, v Automatických mlýnech zase vyhlídkové kolo. O den později se na Pernštýnském náměstí rozsvítí

vánoční strom a 9. prosince proběhne na zámku netradiční jarmark Sladké Vánoce. Město budou brázdit dva vánoční trolejbusy a v podnicích s označením Advent s vůní perníku ochutnáte tuto dobrotu na mnoho způsobů.

Hudba a cestovatelé

Komorní soubor Barocco sempre giovane představí svůj repertoár 21. prosince na radnici a 26. prosince v Domě hudby. Českou mši vánoční uslyšíte poprvé 6. prosince v Automatických mlýnech, na Štědrý večer ji od 23 hodin bude na Pernštýnském náměstí zpívat dětský sbor luventus. Na Štědrý večer můžete nadto zdarma navštívit prohlídkový okruh na zámku včetně věže a Východočeské divadlo Pardubice bude od půlnoci hostit tradiční Štědrovečerní zpívání.

Od vánočních příprav se odpoutáte při cestovatelských besedách v přednáškovém sále muzea (7. prosince o severní Botswaně, 14. prosince o Madeíře) nebo na některé z výstav v Gočárově galerii, případně na únikovce Nenechte se semlít. □

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia a archiv ČD

DÍVKA NA KOŠTĚTI

Kombinace Arabely a Harryho Pottera

Saxana Kudláčková z Plzně, přezdívaná Saxofona, se přestěhovala do Pardubic a zvyká si na nové kamarády na základní škole. Než pozná pravou platonickou lásku se spolužákem Honzou, zaplete se s nebezpečnou partou chuligánů. Naštěstí včas odhalí falešnou cestu, po které se vydala... Kdepak, všechno je jinak. Líná čarodějnice se dostane do světa lidí a hledá způsob, jak zde zůstat natrvalo.

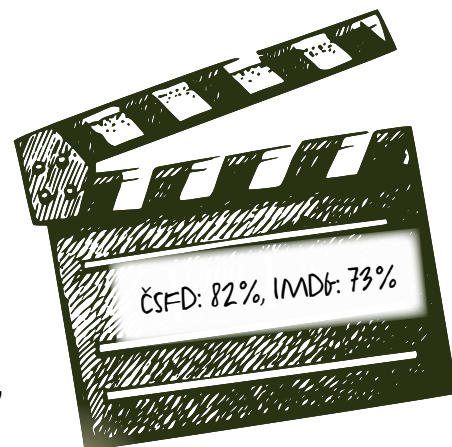

FOTO: DÍVKA NA KOŠTĚTI (1971, REŽISÉR: VÁCLAV VORLÍČEK) © SKK / ZDROJ: NFA (CZ)

Čarodějnickou školu jsme měli v Československu už v době, kdy bylo autorce Harryho Pottera teprve sedm let. Mohlo za to úspěšné duo Václav Vorlíček a Miloš Macourek, které vytvořilo nadčasový snímek *Dívka na koštěti*. Obdobný motiv přecházení postav mezi pohádkou a realitou tvůrci využili o osm let později v populárním seriálu *Arabela*.

Kouzlení je nuda

Už první scéna, kdy si čarodějnice Saxana (Petra Černocká) montuje před

„To jsem ráda, že se to povedlo. Honzo, musíš mi poradit!“ „Co se stalo? Kde mám ruce a nohy?“

vyučováním na létající koště sedadlo z jízdního kola, dává tušit, že jsme se ocitli ve světě crazy komedie. Hlavní hrdinku nic nebaví. Proč by se měla učit, jak přivolat krupobití, uhranout dobytek nebo posadit dítě správně na lopatu? Když zůstane za trest 300 let po škole,

uteče pomocí Lexikonu kouzel v podobě sovy do světa lidí. Tam snad nebude taková nuda.

V reálném socialismu se jí natolik zalíbí, že se zde rozhodne zůstat. Zvláště když potká Honzu Bláhu (Jan Hrušínský), milovníka zvířat, který jí pomocí hrnečku a podšálku vysvětluje, co to je mít rád. Jenže věc má háček. Saxana se musí do 44 hodin vrátit do světa pohádek, pokud nesežene babské ucho. Ve slabé chvíli podlehne triu vychytalých darebáků vedenému Mikym

Vstup do světa pohádek se nachází na Pernštýnském náměstí v Pardubicích. Ovšem studnu si přivezli a zase odvezli filmaři

Rouskem (Jan Kraus). Hloupá čarodějnice uvěří falešným slibům a promění učitelský sbor v králíky. Miky se jí pak dočasně zbaví hospitalizací na psychiatrii, a později dokonce ukradne lexikon, pro který se Saxana musela vrátit do kouzelnické školy studnou.

Emigrace na Západ nevyšla

Poslední část filmu má nádech akčních honičky. Chuligáni převzali iniciativu a rozhodli se utéct do míst, kde je možné nicnedělání a utrácení peněz bez vysvětlování jejich původu – tedy do kapitalistického Švýcarska. Saxana však s pomocí Honzy a dvojice inteligentních příslušníků VB jejich pokusu o emigraci zabránil. V posledních minutách napraví vše, co Miky a spol. způsobili, a všem začarovaným vrátí lidskou podobu. Nadto získá odvar z babského ucha, což je pouze přezdívkou pro šalvěj přeslenitou. Aby vše nebylo tak zalité sluncem, chuligánům zůstanou navždy oslí uši a Saxana si zlomí nohu.

Nejmenované Pardubice

Exteriérové scény vznikaly v Pardubicích, a to zejména uvnitř a v okolí Základní školy Staňkova. Město samotné nebylo jmenováno. Nejde však nepoznat hlavní Pernštýnské náměstí, na kterém darebáci pronásledují Saxanu s Honzou. Kladní hrdinové zde lezou do studny, aby se dostali do pohádky. Až sem ale vyrazíte na výlet, žádný vstup do čarovného světa nehledejte. Studna byla pouze atrapa postavenou na dlažbu. Ve filmu si zahrála rovněž kasárna T. G. Masaryka na Zborovském náměstí, která představují nemocnici. Na samém konci filmu můžete dobře vidět slavnou Zelenou bránu.

Akční honička se natáčela ve středních Čechách, zejména na Berounsku. Při útěku kluků na hranice vidíme železniční přejezd. Ten se nachází přímo u stanice Řevničov na trase Kladno – Lužná u Rakovníka. Pokud chcete hledat hospodu, kde se chuligáni v podobě stěhováků chtěli najíst, máte smůlu. Objekt se nacházel kousek za Prahou v Jesenicích a je už pár let zdemolovaný. □

Kasárna T. G. Masaryka si zahrála nemocnici

Saxana studovala na ZŠ Staňkova

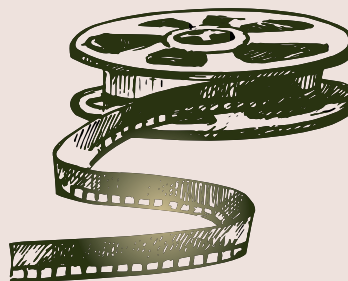

Zelená brána

DÍVKY NA KOŠTĚTI

Československo, 1971, premiéra 1972, 78 minut

- » **Režie:** Václav Vorlíček
- » **Scénář:** Miloš Macourek, Václav Vorlíček
- » **Knižní předloha:** Hermína Franková
- » **Kamera:** Vladimír Novotný
- » **Hudba:** Angelo Michajlov
- » **Hrají:** Petra Černocká, Jan Hrušínský, Jan Kraus, Vlastimil Zavřel, Michal Hejný, Vladimír Menšík, Josef Bláha, Ludmila Píchová, Helena Růžičková, Stella Zázvorková, Jana Drbohlavová a další

Knižní předloha

Ač si to většina diváků asi neuvědomuje, film vznikl podle slovenské knížky pro děti Čarodějnička na koštěti z roku 1968. Miloš Macourek a Václav Vorlíček ovšem její děj výrazně přepracovali. V knize má čarodějnice například za maminku bílou paní. Ta ale ve filmu není vůbec zmíněna – na rozdíl od otce netopýra. V předloze se také píše o vojácích v kasárnách. Autorka vzpomínala, že se při námětu nechala inspirovat tehdy módními střapatými účesy dívek.

Začínající hvězdy

Mezi spolužačkami Saxany ve strašidelné škole můžeme rozpoznat budoucí herecké hvězdy – Milenu Steinmasslovou a Janu Bouškovou. Ve filmu především sedí a mlčí. V té době ještě studovaly. Nebylo to nic neobvyklého. I jedna z našich nejslavnějších hvězd 30. a 40. let Nataša Gollová tímto způsobem začínala, když se jako součást komparzu objevila ve snímku Kantor Ideál. Abychom nezapomněli na muže, v Dívce na koštěti se ve škole mihne též začínající Roman Skamene – jako Honzův spolužák ve světě lidí.

„ Honza Kraus zamlada je ještě vtipnější ksicht než zastara. A když mu k tomu ještě narostou oslí uši... “

G., ČSFD.cz

Resselovo náměstí v Chrudimi s morovým sloupem

PO LESNÍCH STEZKÁCH KOLEM CHRUDIMI nejen za vyhlídkami po krajině

Komplex rekreačních lesů Podhůra, rozkládající se na ploše 360 hektarů, je doslova protkaný sítí cest. Některé z nich slouží pěším výletníkům, jiné jako cyklotrasy a další jsou vyhrazeny pro jezdce na koních. Kromě toho tu naleznete lesní stezku i naučné stezky Ke Kočičímu hrádku a Kolem Kochánovických rybníků nebo unikátní dřevěnou rozhlednu Bára.

Text a foto: Jaroslav Vála

Když ve Slatiňanech vystoupíme z vlaku, najdeme hned před nádražím směrovník se žlutou značkou, která nás přivede k zámku. Jeho majiteli byli Auerspergové, kteří patřili k nejstarším a nejbohatším šlechtickým rodům v habsburské monarchii. Původně renesanční stavba byla upravena nejprve barokně a dnes má romantický novogotický vzhled. V letech 2017–2020 se zámecká budova dočkala rekonstrukce a přilehlý anglický

park revitalizace. Celý areál je nyní bezbariérový a přístupný po celý rok.

Vrchlického návrší

Žlutá značka nás přivede pod Vrchlického návrší. Název prozrazuje, že bylo oblíbeným místem odpočinku spisovatele Jaroslava Vrchlického, který do Slatiňan jezdil v letech 1890–1909 vždy v období prázdnin na letní byt a volné chvíle rád trávil na křemencové skalce nad třešňovým sadem. V roce 1926 zde byla slavnostně odhalena bronzová pamětní deska od sochaře Otakara

V aplikaci
Vlakem na výlet
získáte za tuto
trasu
20 ČD Bodů

Oblíbené místo Jaroslava Vrchlického

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi

Španiela. O pár set metrů dál nelze neminout výletní restauraci se silným geniem loci, která nese název Monaco. Dodnes dýchá atmosférou první republiky a je raritou nejen díky své více než staleté historii, ale i díky své neotřelé architektuře.

Čertova skalka

Atypická rozhledna Bára

Vyhlička Na Chlumu

DĚLKA TRASY AŽ 14 KM

Vlakem do Slatiňan

Z Prahy

Rychlíkem do Pardubic a dále regionálním vlakem

Z Hradce Králové

Spěšným nebo osobním vlakem do stanice Pardubice-Rosice nad Labem a dále osobním vlakem

V lese nad restaurací natrefíme na zeleně značenou lesní cestu, po které se dostaneme k vyhlídkové věži Na Chlumu. Na přelomu 19. a 20. století ji zde nechal postavit kníže František Josef z Auerspergu. Sloužila jako protipožární hláska a pozorovatelná zvěř v tehdejší myslivecké oboře. Když byla obora po druhé světové válce zrušena, nikdo se o vyhlídku nestaral, a tak není divu, že z ní zbylo jen kamenné torzo. Až v roce 2013 byla věž zásluhou společnosti Lesy ČR zrekonstruována a dostala opět dřevěný ohoz.

Kočičí hrádek

Mírným klesáním se dostaneme na zpevněnou lesní cestu, projdeme podél tří rybníků a zelenou turistickou značku vyměníme opět za žlutou. Ovšem pozor! Vedou odtud dvě žlutě značené trasy, je třeba si vybrat

šipku směřující k Čertově skalce (2 km) a do Chrudimi (6 km). Následně přijdeme k lesní tělocvičně, která nabízí sportovní vyžití pro malé i velké výletníky. Šest cvičebních prvků pro dospělé odpovídá náčiní z posilovny a pro děti je zde drobná prolézačka tvořená malou horolezeckou stěnou a žebříky.

Můžeme si odtud udělat zhruba dvoukilometrovou odbočku k romantickému Kočičímu hrádku, což je miniatura zděného hrádku, kterou na skalce nechala před více než 100 lety postavit kněžna Vilemína z Auerspergu. Stavba byla určena zámeckým dětem, potěšení a radost přesto přinesla mnoha dalším generacím a dodnes je vítaným cílem rodičů s malými ratoletstmi.

Rozhledna Bára

Po návratu na žlutě značenou cestu se dostaneme k Báře, dřevěné rozhledně ve tvaru trojbokého komolého jehlanu. Atypická a unikátní konstrukce vycházející ze systému duté hraně je podle jejího autora architekta Martina Rajniše ojedinělá nejen v Evropě, ale pravděpodobně na celém světě. Je vyrobená z modřínového a dubového dřeva, které pochází z chrudimských městských lesů. Věž se nachází ve výšce 347 metrů, a protože stojí v letištním koridoru, je opatřena signálním světlem – ve dne bílým, v noci červeným.

Jedná se již o druhou rozhlednu Bára. Ta první byla slavnostně otevřena 21. června 2008, avšak již po pěti dnech se přihnala větrná smršť, která ji nenávratně poškodila stejně jako střechy stovek domů v okolí. Obnovená Bára byla slavnostně otevřena 3. září 2009. V jejím sousedství vyrostl stejnou technologií postavený domek, jenž slouží jako zázemí pro obsluhu věže a stánek s občerstvením.

Lesní stezka Podhůra

Poblíž Bary se nachází Čertova skalka, u níž začíná lesní stezka Podhůra. Je dlouhá tři kilometry, má šest zastavení a tři odpočinková místa. První zastavení se věnuje geologii a odpadovému hospodářství. Na první pohled vypadá toto spojení značně nelogicky, záhy se nicméně dozvíte, že Čertova skalka je skalní výstup tvořený křemenci ordovického stáří a že před mnoha miliony let se pod ní rozlévalo křídové moře. Křemenec se těžil ve zdejších kamenolomu, který po zastavení těžby sloužil jako skládka. Žlutá turistická značka nás odtud poté dovede až na nádraží v Chrudimi, kde náš výlet končí. □

VZESTUP PERNŠTEJNŮ V ROZDĚLENÉ ZEMI přinesl peníze na východ Čech

V poslední třetině 15. století trpěly české země válkou katolíků s kališníky stejně jako zahraniční okupací. Ale i v období neustálých bojů a dvou králů na českém trůnu dokázal šlechtický rod Pernštejnů vydělávat peníze a rozmnožovat statky. Poté, co se situace zklidnila, si založili další sídlo v Pardubicích, na které pak čekalo období ekonomického rozkvětu.

Text: Petr Horálek
Foto: Wikimedia a archiv ČD

Lidé chtějí stále prožívat své štěstí, Lať už je mír, nebo válka. Asi by nás proto nemělo pohoršovat, že v době, kdy umírali vojáci kvůli velkým ideálům a novým státním hranicím, probíhal čilý ekonomický ruch. Zatímco se na frontě umíralo, země žila dál.

Trůn se dvěma králi

Uherský král Matyáš Korvín vtrhl s požehnaním papeže v roce 1468 nejdříve na Moravu a později do Čech. Postupně získával nejen nová území, ale i spojen-

Stav pardubického zámku v 19. století

Zámek Pardubice po nedávné rekonstrukci

Vilém II. z Pernštejna

ce z řad domácí šlechty. Po smrti Jiřího z Poděbrad v roce 1471 se dokonce nechal v Jihlavě prohlásit za českého krále, ačkoli si zemský sněm v Kutné Hoře zvolil za panovníka polského Vladislava Jagellonského. Válka o nástupnictví trvala až do roku 1479. Skončila kompromisem. Oba mocnáři si navzájem uznali nárok na titul českého krále. Zatímco Vladislav panoval v Čechách, Matyáš získal Moravu, Slezsko a Lužici. Idea Karla IV. o nedělitelnosti zemí Koruny české se stala fikcí.

Jaký otec, takový syn

Mezi šlechtické rody, kterým se dařilo válce navzdory, patřili Pernštejnové. Jak jméno napovídá, jejich sídlo najdeme na Moravě. Hrad Pernštejn dnes leží u hranice Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Bydlel zde Jan II. z Pernštejna (asi 1406–1475), který se za husitských válek postavil na stranu kališníků a později za českého krále Jiřího z Poděbrad. Následně začal podporovat uherského krále Matyáše Korvína – a uplatilo se mu to.

V roce 1473 se dokonce stal jedním ze čtyř správců moravského markrabství. Své rodové panství značně rozšířil – jednak koupí, jednak sňatkem. Mezi jeho nově nabyté majetky patřily Zub-

Jan II. z Pernštejna

štejn, Pyšolec, Křižanov, Bystřice, Skály nebo Mitrov. Když v roce 1475 zemřel, zanechal po sobě úctyhodné dědictví, kterého se ujal jeho asi čtyřicetiletý syn Vilém. Právě za jeho éry dosáhla moc Pernštejnů vrcholu.

Nové sídlo blíže Praze

Vilém byl vynikající politik a hospodář. Mezi jeho největší zisky patřil hrad Helfštýn, Moravský Krumlov a nako- nec – jako zlatý hřeb – Pardubice. Stalo se tak v roce 1490, když se Vladislav Jagellonský stal po smrti Matyáše Korvína králem i ve zbylých zemích Koruny české. Stát se opět sjednotil, politická situace zjednodušila – a moc šlechty vzrostla. Moravští Pernštejnové proto mohli expandovat do východních Čech, odkud to měli blíže do Prahy. Ta zůstávala mocenským centrem země, třebaže se král Vladislav natrvalo přestěhoval do Budína.

Ve východních Čechách Vilém postupně získal panství Pardubice, Kunětickou horu, Potštejn, Rychnov nad Kněžnou, Litici, Brandýs nad Labem, Častolovice, Lanšperk, Rychmburk, Holice nebo Dašice. Jako svou rezidenci si přirozeně zvolil Pardubice, kde si vybudoval honosné reprezentativní sídlo. Jím financovaná přestavba hradu na zámek probíhala v letech 1492–1511 podle návrhu Albrechta Dürera.

Podporoval rozvoj řemesel, živností, obchodu, zemědělství či hornictví. Zakládal rovněž výnosné rybníky, kterých bylo jen na Pardubicku přes 200. Zisky ze svých statků chytře investoval. Samotné město Pardubice silně opevnil. Měl k tomu i osobní důvod, protože přístup do zámku byl pouze skrze město. Ovšem těž zámek tehdy získal mohutné opevnění. Na hliněný val se dalo umístit těžké dělostřelectvo. Na úpatí jej chránila hradba se střílnami pro střelce z ruč-

Olomoucká smlouva

V roce 1479 byla po více než deseti letech válčení uzavřena dohoda mezi Vladislavem Jagellonským a Matyášem Korvínem. Jednalo se vlastně o uznání statu quo. Oba panovníci mohli nadále užívat titul král český. Vladislav dosáhl potvrzení práva vládnout dědičně pouze v Čechách, zatímco Matyáš získal pro sebe i své potomky (!) Moravu, Slezsko a Lužici. Pokud by uherský král Matyáš zemřel bez legitimních dědiců dříve než Vladislav, mohly být vedlejší země opět připojeny k Čechám – za odškodné 400 000 uherských zlatých. To se také v roce 1490 stalo.

Vzestup a zánik rodu Pernštejnů

Na přelomu 15. a 16. století dosáhla moc rodu Pernštejnů svého vrcholu. Nejvýznamnějším představitelem byl Vilém II. z Pernštejna, který po roce 1490 založil druhé rodové sídlo v Pardubicích a zastával řadu významných politických funkcí, byl například nejvyšším českým maršálkem (1483–1490) a nejvyšším královským hofmistrem (1490–1514). Poslední Pernštejn, Vratislav Eusebius, sloužil za třicetileté války a v roce 1631 zemřel v bitvě proti Švédům – jako svobodný a bezdětný. Rodová panství pak připadla díky příbuzenským vztahům Lobkovicům.

ních zbraní. Před hradbou se nacházel široký příkop, který se mohl v případě nebezpečí zavodnit.

Úpadek i obnova zámku

Pernštejnové zůstali v Pardubicích ještě nějaký čas po Vilémově smrti (1521). Jeho synové Vojtěch a Jan pokračovali v úpravách zámku. Z této éry se dochovala například výzdoba rytířských sálů a vstupní portál, ke kterému vede z nádvoří kamenný most. V roce 1560 však zámek prodali králi. Objekt pomalu chátral a musel se přizpůsobit komerčním potřebám velkostatku. Byl tu zřízen například pivovar nebo textilní manufaktura. V 70. letech minulého století se už propadaly stropy, takže zámek musel být pro veřejnost uzavřen. S jeho obnovou se začalo až po roce 1993. V současnosti je v majetku Pardubického kraje a představuje opět chloubu města. □

Vladislav Jagellonský (vlevo) a Matyáš Korvín

Sezona sice skončila, ale i v prosinci se s dětmi dá zajít na spoustu míst s celoročním provozem. Na výletu se můžete poučit i pobavit, ať už v zoologických zahradách, na vlastivědných stezkách, nebo u zajímavých objektů v přírodě. Při cestách vám samozřejmě pomůže vlak.

DO PŘÍRODY

Na rozhlednu Barborka a naučnou stezku

Vyjedte si vlakem do Heřmanova Městce a udělejte si výlet na rozhlednu Barborka, odkud jsou za hezkého počasí vidět Železné hory, Orlické hory a Krkonoše. Rozhledna se nachází ve vesnici Horní Raškovice, asi tři kilometry od nádraží. Je umístěna na vyvýšeném kopečku, má jen deset metrů a vede na ni 47 schodů. Na přilehlé louce se nachází velké dětské hřiště. Kromě pís-koviště s hračkami zde mají velké točící kolo nebo prolézačky. Větší děti a dospělí zaujmou posilovací stroje. Na unavené rodiče tu čekají lavičky nebo altán s posezením. Od rozhledny vede naučná stezka Raškovickými lomy, která má šest zastavení a měří asi 2,5 kilometru.

ZÁBAVA UVNITŘ

Lumpárium v Pardubicích s toboganem a fotbalem

Skvělou zábavu pěkně pod střešou si užijete v dětském centru Lumpárium v Pardubicích. Místo je koncipované jako kavárna s herními zónami pro děti do 12 let. Při příchodu zaplatíte vstupné, které je dopoledne (9–12 hodin) a na-večer (17–19 hodin) levnější – naopak o víkendu a státních svátcích dražší. Rodiče mají vstup zdarma! Na děti tady čeká trampolína, herní část pro nejmenší, nafukovací hřiště na fotbal a největší část zabírá sestava, na které si mohou malí nezbedové vyzkoušet spoustu věcí – třeba vylézt nahoru jako opičky, sklouznout se na skluzavce nebo na toboganu a brodit se v baloncích. Součástí areálu je dráha s elektrickými autíčky.

ZA POZNÁNÍM

Vyřezávaná zvířátka v lese u Žamberka

Při procházce lesem můžete potkat dřevěná vyřezávaná zvířátka. Vyzkoušejte naučnou stezku, která začíná na nádraží v Žamberku. Když se ocitnete v lese, můžete si udělat odbočku k Urbanově studánce. Ačkoli je cesta značena jako cyklistická, její terén je dost náročný a vede i do kopce. V lese jsou jednotlivá zastavení umístěna kousek od sebe, u každého se nachází naučná tabule s informacemi a dřevěné vyřezávané zvířátko. Uvidíte tady datla a výra, dále zajíce, jezevce, lišku či prase se selátky. Na konci putování (u veverek) na vás čeká krásná vyhlídka do okolí a pak prudký sešup dolů. Celá trasa měří asi 4,5 kilometru.

NA PROCHÁZKU

Pohádková zoo, kde je krmení dovoleno

Asi kilometr od Železniční zastávky Pardubice-Pardubičky se nachází Pohádková zahrada se zvířátky, která můžete až na výjimky sami hladit a krmit. Při zaplacení vstupného totiž dostanete kelímek s granulami. Tento zookoutek je vlastně azyl pro hospodářská zvířata, o která nebylo dobře pečováno. Tady se o ně starají s láskou. Žijí tu ovce, kozy, kachny, kůň, osel, holubi, andulky, pávi, králíci, želvy a další. Nechybí ani pejsek a kočička. Po krmení si děti mohou hrát na hřišti. A můžete se sebou vzít též svého čtyřnohého kamaráda na vodítku – mají tu pro ně vybudovaný malý parkur. Po návštěvě areálu se lze projít v přilehlém parku Červeňák.

PŘIJĎ PORAZIT MAXE

A VYHRAJ SUPER CENY!

Pompo

partner soutěže

HLAVNÍ CENA

JÍZDENKA PRO RODINU
DO VÍDNĚ S NÁVŠTĚVOU
VÍDEŇSKÉHO KRÁLOVSTVÍ

CO JEŠTĚ MŮŽEŠ VYHRÁT?

9X RC MODEL AUŽÁKU
5X KROUŽEK V KRÁLOVSTVÍ ŽELEZNIC
3X ROČNÍ VSTUPENKU 1+1
3X VOUCHER NA OSLAVU NAROZENIN

Přijď v termínu od **1. 10. do 31. 12. 2023**
do **Království železnic**, zajed' nejlepší čas kola
a zapoj se do soutěže!

Generální partner expozice

Království železnic

Stroupežnického 23, Praha 5

www.kralovstvi-zeleznic.cz

[Facebook.com/KralovstviZeleznic](https://www.facebook.com/KralovstviZeleznic)

[Instagram: @kralovstvi_zeleznic](https://www.instagram.com/kralovstvi_zeleznic)

Kudy k nám?

Unifikace

CESTOU SJEDNOCOVÁNÍ K NIŽŠÍM NÁKLADŮM

Stoletá snaha o jednotu vozidlového parku

Unifikace zní jako syrové technické slovo. Má ovšem český ekvivalent – a to sjednocování. Ani to nezní nijak lákavě. Přesto nebudou následující řádky nudné, protože se dozvíte řadu zajímavých věcí z historie železnice a objevíte mnoho pěkných lokomotiv. Ona unifikace se totiž týká vývoje lokomotiv u nás i za hranicemi.

Text: Petr Štáhlavský

Foto: autor, Wikimedia, archiv Siemens

Čtveřice lokomotiv vycházejících z německých Einheitsdampflokotiv a jedna „zemská“ lokomotiva v muzeu v Nördlingenu

Největší z Gölsdorfových „unifikovaných“ lokomotiv

Stejný motor posloužil lokomotivám E 10 i E 40

Jedním ze symbolů století páry se stal rozvoj železnic. Ty rostly jako houby po dešti za přispění států i soukromých podnikatelů. Díky tomu existovaly po celé Evropě desítky železničních společností, často jich byla celá řada v jediné zemi a parní lokomotivy vyrábělo velké množství továren. Každá země měla svého výrobce a svou konstrukční školu. Ve větších státech fungovalo hned několik konkurenčních lokomotiv. Není tedy žádný div, že existovaly stovky nejrůznějších typů lokomotiv, nezdědky vyrobených jen v několika kusech. Když se koncem 19. a ve 20. století drážní společnosti slučovaly, začalo být množství typů nevýhodou, která železniční provoz prodražovala. Společnosti tak začaly s unifikací svého parku.

Geniální konstruktér

Názny budoucího vývoje lze najít už koncem 19. století v podunajské monarchii. K prvkům unifikace přispělo několik faktorů. Především to bylo poměrně brzké postupné zestátnování železnic a činnost geniálního konstruktéra státních drah Karla Gölsdorfa. Lokomotivy z jeho kanceláře totiž vyráběly lokomotivky napříč celou zemí. Patřily mezi ně například strojírny ve Vídeňském Novém Městě, lokomotivky Rakouské společnosti státní dráhy ve Vídni nebo První českomoravská továrna na stroje v Libni. Postupně se k nim přidávaly další strojírenské podniky, které začaly

dodávat lokomotivy podle jednotné dokumentace a rozšiřovaly tím nabídku svých produktů.

Z podnětu soukromých drah zkonstruoval na konci 19. století Karl Gölsdorf novou lokomotivu vhodnou pro horské dráhy v Alpách, ale rovněž na Šumavě nebo v Krušných horách. Náročné tratě s mnoha oblouky a velkým stoupáním však byly charakteristické pro velkou část habsburské říše, a tak se tyto lokomotivy hodily železnicím v různých částech mocnářství. Mezi prvními je koupila dráha ze Lvova do Jasy nebo z Chodoriva do Pidvysokého. Následovaly další soukromé dráhy v Čechách, na Moravě i ve Slezsku.

Stroje označené jako řada 60 se staly základem typizovaných lokomotiv v rakouské části monarchie, tzv. Předlitavsku. Gölsdorf na jejich základě zkonstruoval podle potřeb státních drah a ostatních společností další typy. Každý následující byl větší a výkonnější. Všechny si však udržovaly mnoho společných sjednocených prvků a dílů. Byly si také hodně podobné, lišily se hlavně svou délkou a počtem hnaných náprav. Pro všechny však byla typická hnaná a spřažená kola o průměru 1 258 mm nebo pevný rozvor mezi nápravami, který byl nejprve 2 900 mm a později 2 800 mm. Postupně vznikly řady odvozených lokomotiv označené podle schématu Císařsko-královských státních drah jako 160, 170, 270, 80 a 180.

Progresivní řešení

Úplně jiná situace byla v sousedním Německu, které asi vnímáme jako jednu zemi, i když za císařství to byla federace mnoha království, vévodství, knížectví a dalších celků. Ta měla většinou vlastní železniční správy a regionální výrobce lokomotiv. Situace byla natolik složitá, že se na rychlících Berlín – Drážďany přepřahaly saské a pruské lokomotivy na společné hranici obou království až do roku 1905. Žádný div, že po roce 1918 vytvořené jednotné Německé říšské dráhy zdědily po zemských společnostech neskutečných 210 různých řad. Taková různorodost však představovala velký problém při provozu, údržbě i opravách.

Odborníci tehdy vymýšleli, jak z této komplikace ven. Nabízelo se vybrat ze stávajících lokomotiv pár typů a ty rozšířit do celé země nebo jít cestou vývoje úplně nové skupiny lokomotiv s maximem unifikovaných jednotlivých dílů, které by bylo snadné udržovat v Königsbergu daleko na východě země stejně jako v Hamburku na severu. A toto progresivní řešení vyhrálo. Říšské dráhy s lokomotivkami vytvořily plán na výrobu pouhých 12 typů, tzv. Einheitsdampflokotiven, které by pokryly potřeby celé železnice. Měly mít co největší počet společných dílů a konstrukčních prvků, samozřejmě s přihlédnutím k určení pro rychlíky, osobní nebo nákladní vlaky a pro provoz na vedlejších tratích.

Řada 150 a 151 patří ke skupině jednotných lokomotiv DB

U různých typů se používaly jednotlivé komponenty nebo celé sestavy, jako jsou kotle, dvojkolí, podvozky nebo kabiny strojvedoucích. Aplikovaly se i jednotné parametry materiálů. Díky tomu se ušetřilo při výrobě a údržbě a zmenšila se pestrost náhradních dílů. Lokomotivy měly nový charakteristický vzhled: dlouhý, vysoko nad nápravou posazený kotel s nízkým komínem s výraznými usměrňovacími plechy kouře a s prostornou budkou strojvedoucího.

Masivní unifikace a válka

Plán s jednotnými lokomotivami byl ambiciózní, kvůli válečným reparacím a následně hospodářské krizi se nicméně dařilo každoročně obnovovat jen velmi málo strojů. Navíc byly jejich parametry velkoryse dimenzované. Například rychlíková lokomotiva řady 01 z roku 1925 měla dvoumetrová kola a celkovou hmotnost kolem 100 tun. Mohla jezdit rychlostí až 130 km/h a s výkonem 1 850 koní se stala nejsilnější německou parní lokomotivou. Jenže ani rekonstrukce tratí nepokračovala tak rychle, jak se plánovalo, z toho důvodu směly těžké lokomotivy jen na některé hlavní železniční magistraly. Brzy proto vznikla potřeba zařadit do programu lehčí rych-

líkové a nákladní stroje a celkový počet Einheitsdampflokotiv se rozšířil na zhruba 30 typů.

Skutečnou masivní jednotnost parku parních lokomotiv dokonce napříč celou Evropou přinesla až tragická druhá světová válka. Nejprve veškerý německý průmysl a následně i průmysl porobenných zemí a spojenců podřídil celou produkci válečnému úsilí. V tu chvíli bylo nutné produkovat rychle a levně co nejvíce lokomotiv, které půjde snadno opravovat a provozovat na místech, kde to bylo kvůli probíhající válce potřeba.

Cesta k jediné lokomotivě

Ovšem totální sjednocení železničních vozidel umožnil až nástup moderních trakcí – elektrických a motorových. Stejně díly jako motory, převodovky, sběrače a mnoho dalších prvků se začaly používat pro více typů. Postupně se sjednotil vnější design vozidel i řešení uvnitř kabin včetně postupného zavádění jednotného řídicího pultu. U nás je to patrné u první a druhé generace elektrických lokomotiv Škoda se shodným designem a mnoha společnými prvky nebo u dieselelektrických lokomotiv ČKD, které u řady typů využívaly stejné motory a generátory.

Řada 170

Nejpopulárnější a nejuspěšnější řada 170, vyráběná od roku 1897 po dobu 20 let, měla více než 900 zástupců. Původně byla určena pro dopravu rychlíků na horské železnici Arlbergbahn, ale nakonec se osvědčila jako univerzální lokomotiva a železnice ji využívaly v nákladní a osobní dopravě. Hojně byly nasazovány během první světové války pro dopravu vojenských vlaků. Ve stokusových počtech se vyráběly i další řady, tím pádem měly nástupnické železnice po rozpadu Rakouska-Uherska množství unifikovaných lokomotiv.

Řada 50 a 52

V období druhé světové války bylo zapotřebí produkovat rychle a levně co nejvíce lokomotiv, které půjde snadno opravovat a provozovat všude. Taková byla řada 50 a především řada 52, vyráběná od roku 1942 a označovaná jako „válečná lokomotiva“. K její výrobě stačilo jen 5 000 dílů, o 1 000 méně než u její předchůdkyně. Podle některých zdrojů jich bylo vyrobeno více než 7 000 a po válce sloužily vedle Německa též v Rakousku, Československu, Sovětském svazu, Francii, Belgii a v dalších zemích.

V 80. letech dodávala Škoda unifikované lokomotivy ČSD (163, 263, 363), dnes jsou napříč Evropou trendem Vectrony

Techničtí Němci dali takovému řešení jednoznačné jméno Einheits-Elektrolokomotive – jednotná elektrická lokomotiva. V 50. letech minulého století naplánovali rozsáhlou elektrifikaci svých železnic a zajištění provozu pouhými čtyřmi typy co nejvíce navzájem shodných lokomotiv: E 10 s rychlostí 150 km/h byla určena pro rychlíky, univerzální E 40 s rychlostí 100 km/h pro osobní a nákladní vlaky, E 50 byla šestinápravová pro těžké nákladní vlaky a E 41 byla menší, lehčí, měla nižší výkon a používala se na vedlejších tratích nebo v regionální dopravě. Těchto Einheits-Elektrolokomotiv se vyrobilo dohromady přes 1 900 kusů.

Jenže tím proces neskončil. Vývoj moderní techniky umožnil vyrobit jedinou lokomotivu pro všechny typy výkonů. Mezi první takové stroje patřila ve druhé polovině 80. let německá řada 120 s rychlostí 200 km/h a výkonem 7 500 koní. Ve dne měla dopravovat expresy InterCity a v noci nákladní vlaky. Velcí evropské výrobci následně přišli s dalšími vývojovými typy. Například ÖBB si v roce 1997 objednaly u společnosti

Siemens lokomotivy se jménem Taurus z rodiny EuroSprinter. Ty dokážou jezdit v čele souprav railjet rychlostí 230 km/h a zároveň dopraví těžké nákladní vlaky na nejnáročnějších alpských železnicích.

Současný vozidlový park

Nyní dosáhla unifikace parku lokomotiv svého vrcholu. Evropě dominují pouze dva základní typy, které slouží jak v expresní, tak v nákladní dopravě. Dokážou vlaky dopravit rychlostí 200 i více km/h, ale zároveň odvezou nákladní vlak o hmotnosti kolem 2 000 tun. Umí jezdit na všechny čtyři v Evropě běžně používané trakční systémy a komunikovat s národními vlakovými zabezpečovacími systémy i s evropským ETCS.

Hranice nejsou pro tyto lokomotivy žádnou překážkou a rozdíl mezi stroji dodanými do Česka, Itálie, Polska nebo jiné evropské země je minimální. Drtivá většina součástek je všude stejná a všichni dopravci napříč celou Evropou používají u stovek lokomotiv totožné náhradní díly. Pro laika se stává jediným rozdílem označení a nátěr dopravce. Dávný sen o unifikaci tedy dosáhl téměř dokonalosti. □

Jednotný typ

A které lokomotivy završily dlouhou cestu za jednotným typem? Je to platforma Traxx, dříve vyvinutá firmou Bombardier a nyní ve vlastnictví koncernu Alstom. V různých provedeních jich jezdí po zhruba 20 zemích Evropy kolem 2 500. Druhý, mladší typ se jmenuje Vectron a pochází z dílny Siemens Mobility. Objednáno jich bylo přes 1 900 pro více než 60 zákazníků z celé Evropy.

Siemens Vectron ČD na kolejkách DB

Železničář

Železničář

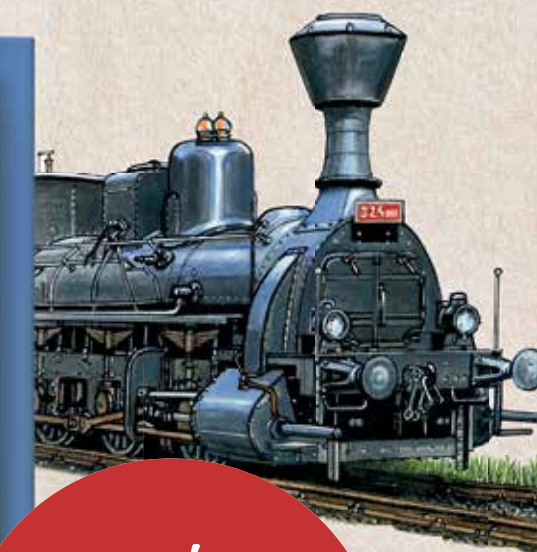
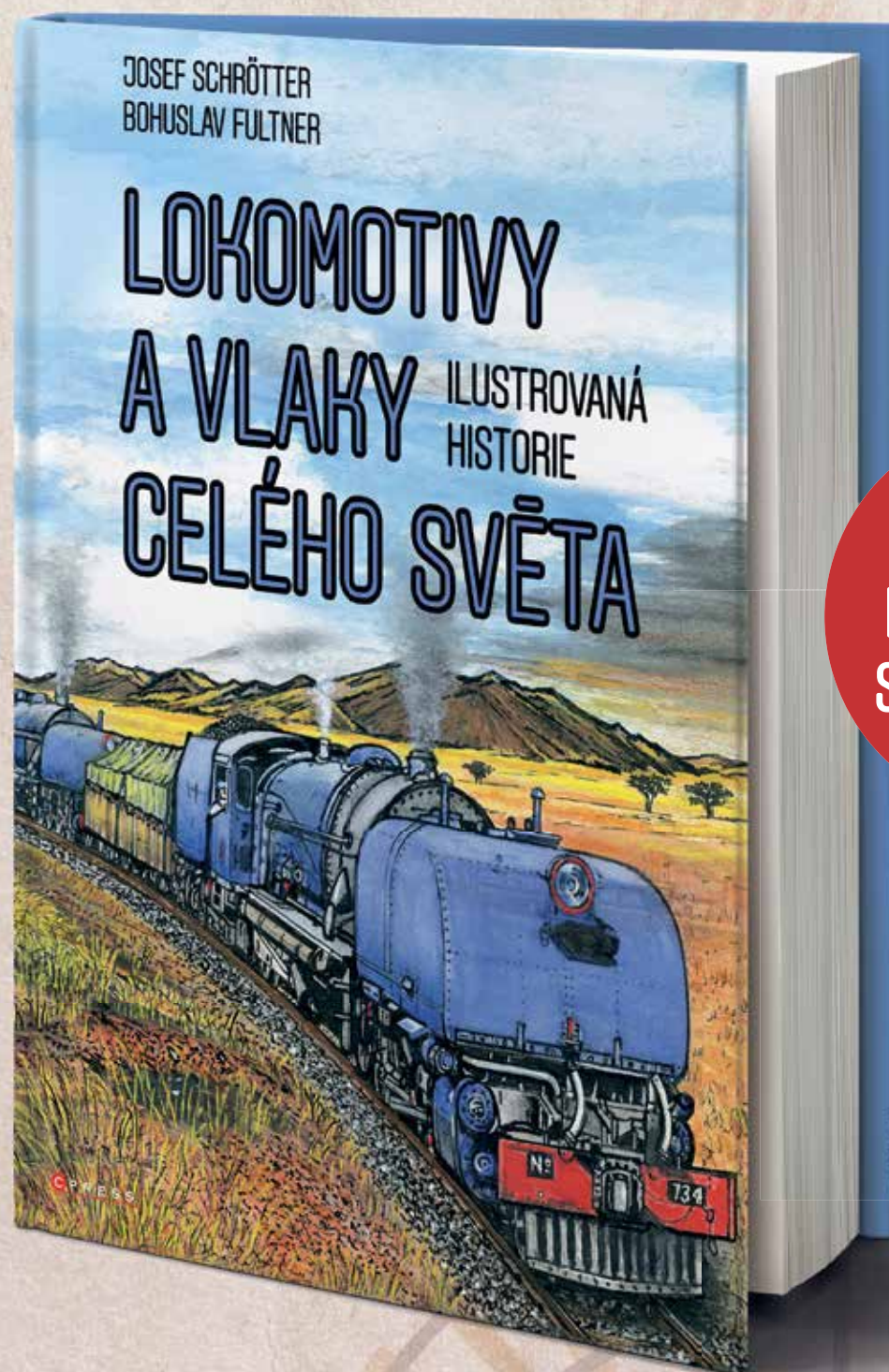
12x ročně

Železničář

Zajímá vás železnice hlouběji a chtěli byste si přečíst více článků s touto tematikou? Zkuste oborový magazín Železničář, který koupíte v ČD centrech a pokladnách nebo si jej můžete předplatit a získat navíc 4x ročně oboustranný plakát ve formátu A2. Více informací na stránkách zeleznicar.cd.cz

Nejobsáhlejší obrazová historie lokomotiv a vlaků

OD PÁRY
PO MODERNÍ
SUPERVLAKY

Nadační fond Skupiny ČD
ŽELEZNICE SRDCEM

Pomoc železničářům v nesnázích

Na trati života se může vždy objevit překážka.
Nadační fond ŽELEZNICE SRDCEM pomáhá
železničářům a jejich rodinám k návratu
do běžných kolejí.

www.zeleznicesrdcem.cz

Přispějte společně s námi
na transparentní účet
2402887002/5500

QR Platba

Pro načtení QR kódu použijte
aplikaci mobilního bankovníctví.

Království železnic
je partnerem Nadačního fondu
ŽELEZNICE SRDCEM.

 Cargo

ČD servis

Advent

Kam za nákupy

Můžete potkat ve vlaku

Lenny Trčková

Tarifní změny

Co přinese nový grafikon

Drážďany

FOTO: SHUTTERSTOCK (3x)

ADVENTNÍ TRHY U NAŠICH SOUSEDŮ

Vyjed'te si nejen za nákupy

Rozsvícené vánoční stromy na náměstích, blikající světýlka v ulicích a vůně svařeného vína lákají k zastavení. Chuťové buňky si říkají o ochutnání regionálních specialit a cukroví. Ve stáncích najdete originální dárky, voňavé františky či ozdoby. Tak vypadá atmosféra předvánočních měst u nás i v blízkém zahraničí, kam se snadno dostanete vlaky ČD.

První adventní trhy provoněné hor-
kým punčem a vánočním cukrovím
jsou již otevřené. Období před vánoč-
ními svátky přímo vybízí k výletům
k našim sousedům, abychom poznali
jejich tradice, gastronomické speciality
a nakoupili nějaké dárky pod strome-
ček. Díky vlakům národního dopravce
vám cesta uběhne rychle a pohodlně.
A když nakoupíte jízdenku v předstihu,
pořídíte ji za relativně levný peníz.

Bratislava

Z Brna vám cesta vlakem do slovenského hlavního města potrvá přibližně hodinu a půl, z Prahy lehce přes čtyři hodiny. Největší vánoční trhy v Bratislavě se nachází na dvou náměstích, a to na Hlavním a na Františkánském. Jejich návštěvu si můžete zpestřit fotkou se sochou napoleonského vojáka nebo s ještě populárnějším Čumilem, který vykukuje z kanálu kousek od Hlavního náměstí. Město se

může pochlubit mnoha památkami. Mezi ty nejvýznamnější patří chrám sv. Martina – korunovační katedrála uherských králů a královen. A pokud vám schází vánoční dárky, je tu k dispozici hned několik atraktivních obchodních galerií.

Vídeň

Sousední Vídeň je tradiční místo, kam v době adventu míří turisté z celé Evropy. Hlavní trhy naleznete před vídeňskou

Jízdenky do zahraničí

Prostřednictvím pokladních přepážek ČD, e-shopu a aplikace Můj vlak lze kupovat jízdenky na tisíce zahraničních spojů a zajišťovat si rezervace do stovek dálkových vlaků spravovaných rezervačními systémy partnerských železnic. Navíc až do 9. prosince 2023 probíhá 60denní předprodej jízdenek a rezervací na jízdní řád 2024 za současné základní ceny. Například k 1. listopadu Včasná jízdenka Evropa stála z Prahy do Vídně a Bratislavy od 377 Kč, do Berlína od 351 Kč a do Drážďan například od 226 Kč. Pokud si pořídíte mezinárodní jízdenku aspoň 14 dní předem, máte automaticky místenku zdarma.

Berlín

Z Prahy vám cesta zabere čtyři hodiny, z Brna pouze hodinu a půl, z Ostravy budete na místě za tři hodiny.

Linec

Stánky a vyzdobené ulice od hlavního vlakového nádraží až po velké náměstí u Dunaje pravidelně v předvánočním čase nabízí také hornorakouská metropole Linec. Jižní expresy sem dojedou z Prahy za necelé čtyři hodiny, z Českých Budějovic dokonce za pouhé dvě hodiny. V Linci si určitě nenechte ujít jízdu neobvyklou krémovo-zelenou tramvají z Hlavního náměstí na vrch Pöstlingberg na severozápadním okraji. Je z něj široký výhled na město a údolí Dunaje. Děti nejspíše zaujme Grottenbahn, podzemní dráha s dračím vláčkem, která projíždí pohádkovým světem skřítků.

Drážďany

Pro vánoční advent v Sasku je typická štola s množstvím kandovaného ovoce a širokou krustou cukru. V Drážďanech jich uvidíte stovky v nejrůznějších velikostech. Dalším charakteristickým prvkem saského adventu je vánoční pyramida s dřevěnými panáčky a vrtulkou na vrcholu. V domácím prostředí ji pohání teplý vzduch stoupající od zapálených svíček. Doslova v nadživotní velikosti zdobí hlavní vánoční trh na rozlehlém Altmarktu, k němuž se dostanete přímo od hlavního nádraží po obchodní třídě

Prager StraÙe. Drážďany leží skoro za humny. Z Prahy se tam dostanete vlaky EuroCity za dvě a čtvrt hodiny.

Berlín

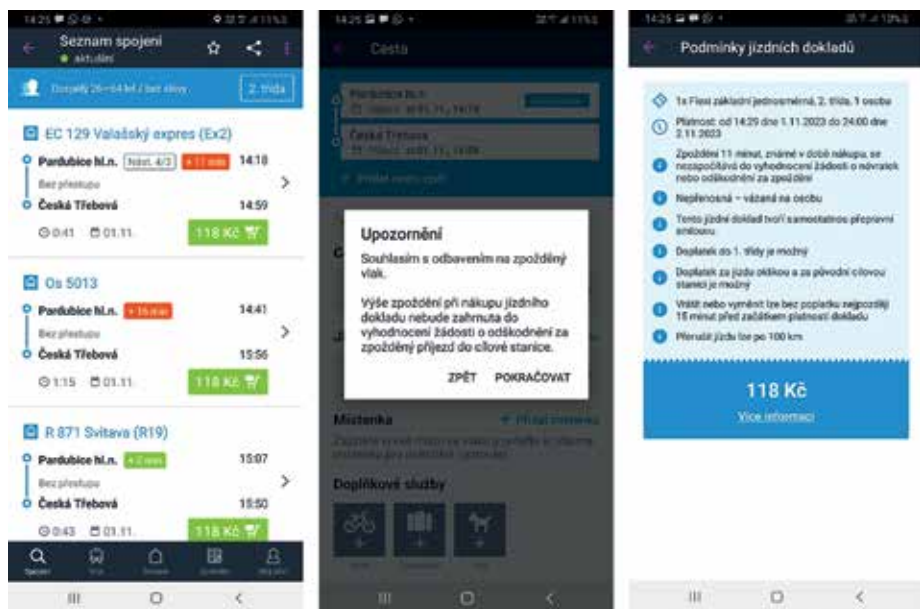
Komu by se zdály Drážďany příliš blízko, může vlaky EC Berliner podniknout cestu až do německé metropole. Z Prahy do Berlína to vlakem trvá něco přes čtyři hodiny a železnice vás dopraví přímo do centra. V Berlíně má svůj vánoční trh každá městská část. Za nejkrásnější je považovaný ten na Gendarmenmarktu vedle Koncertního domu. V tradičním nebo historickém duchu najdete trhy ve čtvrti Spandau. Jeden objevíte hned u radnice a druhý v pevnosti ze 16. století. Vánoční trh v městské části Karlshorst je zase vyhlášený specialitami z nejrůznějších koutů světa.

Řezno

Na Dunaji v sousedním Bavorsku leží další oblíbené místo českých turistů. Je jím historické Řezno. Zdejší gastronomickou specialitou jsou malé klobásky. Stejně jako na ostatních adventních trzích též zde ochutnáte svažené víno, punč a nejrůznější sladké pochoutky. Vánoční trh se tu odehrává v kulisách po válce obnoveného středověkého města s úzkými křivolakými uličkami. Západní (od nového jízdního řádu Bavorský) expres vás z Prahy do Řezna doveze za čtyři hodiny. □

radnicí, ale ten svůj malý má každá čtvrť. Jak budete procházet městem, určitě jich minete hned několik. Osobitou atmosféru mají trhy v areálu císařského zámku Schönbrunn nebo nevšední Spittelbergmarkt v okolí Spittelberggasse. Ten najdete nikoli na velkém náměstí, nýbrž v romantických úzkých uličkách za muzejní čtvrtí MuseumsQuartier. Do Vídně se dostanete z Prahy a Brna railjetem a z Ostravy vlaky EuroCity.

ZMĚNY TARIFU A DALŠÍ NOVINKY k platnosti grafikonu 2024

S novým jízdním řádem, který začíná platit v neděli 10. prosince 2023, dochází k některým tarifním změnám. Zlevňuje třeba 10denní traťová jízdenka nebo se ruší papírové žádosti o In Kartu. Už nyní je možné zakoupit online jízdenky na zpožděné vlaky podle skutečného času jejich odjezdu.

V poslední době přináší České dráhy řadu novinek v oblasti vozidlového parku. Další pozitivní změny se týkají tarifu. Jednou z nich je zjednodušení nákupu jízdenek podle reálného času odjezdu vlaku. Cestující mohou být díky zpoždění paradoxně v cíli dříve.

Nákup podle reálného času

V mobilní aplikaci Můj vlak a v e-shopu ČD už v průběhu listopadu došlo k důležitému vylepšení. Cestující si nově mohou pořídit elektronickou jízdenku na zpožděný vlak až do jeho skutečného času odjezdu. Nákup jízdních dokladů online dosud probíhal jen do času pravidelného odjezdu příslušného vlaku. Po něm už v mobilní aplikaci možný nebyl a cestující museli k nákupu využít jiné prodejní kanály, například pokladny ČD.

Pro vrácení dokladů platí standardní podmínky s tím, že na zpožděný vlak se za tímto účelem v době nákupu dokladu nahlíží jako na vlak jedoucí včas. Pro přiznání nároku na odškodnění za zpoždění spoje platí standardní podmínky a doba zpoždění vlaku se v nástupní stanici odečte od skutečného příjezdu do cílové stanice.

Úprava cen

Od 10. prosince dochází ke snížení ceny Traťové měsíční jízdenky – 10 dní, kterou můžete zakoupit v aplikaci Můj vlak a využít libovolných deset dní během měsíční (30denní) platnosti, kupříkladu pro cesty mezi domovem a zaměstnáním. Výpočet ceny bude u této jízdenky upraven tak, že dojde k jejímu mírnému zlevnění oproti cenám z roku 2023. Základní kilometrický ceník ČD pro

vnitrostátní přepravu se zvýší v průměru o 9,5 %, tedy ve stejné výši jako státní Systém jednotného tarifu a jízdenky OneTicket.

Jízdenky za stávající ceny můžete zakoupit až do půlnoci 9. prosince 2023, a to včetně dvouměsíčního předprodeje. V případě nákupu jízdenek v předprodeji bude možné cestovat ještě na začátku února za původní ceny a v případě nákupu čtvrtletní jízdenky mohou cestující jezdit za současné ceny až do května 2024.

Uznávání jízdenek v mezinárodní přepravě

Na základě dohody (CIT Agreement on Journey Continuation) v mezinárodní přepravě mezi zúčastněnými dopravci může cestující v případě ztráty přípoje použít nejbližší vhodný vlak, přestože si zakoupil jízdní doklady, které představují samostatné přepravní smlouvy, a jízdenky byly vázány na konkrétní vlak (cestující má vydané dva nebo více na sebe navazujících jízdních dokladů). Cestující musí vždy využít stejný dopravce, pro něž byly jízdenky vystaveny.

Cestující musí předložit originály jízdních dokladů a příslušné potvrzení o zpoždění (na rubu jízdního dokladu nebo samostatně vydané). Pro pokračování jízdy může cestující použít následující vhodný vlak, a to včetně vlaku s povinnou rezervací (v případě dostatečné kapacity). V nočních vlacích má právo použít pouze místa na sezení, případně lůžkové a lehátkové příplatky si hradí v plné výši.

Tarif ODIS v Moravskoslezském kraji

Pro cesty v rámci Moravskoslezského kraje v oblasti, která spadá do integrovaného dopravního systému ODIS, platí od nového jízdního řádu téměř výhradně tarif ODIS. Uvnitř kraje zůstávají platné celosíťové jízdenky ČD, jako je IN 100, celodenní síťová jízdenka ČD či Skupinová víkendová síťová jízdenka. Pokud jste k nákupu jízdenek využívali mobilní aplikaci Můj vlak, můžete je v ní kupovat i nadále – budou automaticky vydány v tarifu ODIS.

Cestující, kteří dosud jezdí na traťové jízdenky ČD, si musí včas pořídit ODISku

a zakoupit na ni příslušné zóny. Traťové jízdenky lze po dobu jejich platnosti „dojezdit“, avšak nové, s platností od 10. prosince 2023, již nebude možné na regionální dopravu zakoupit. Využíval-li cestující slevovou aplikaci IN 25 či IN 50, bude ji nově moci užívat pouze pro mezikrajské cesty nebo ve vlacích dálkové dopravy (rychlíky, expresy). Může se také rozhodnout tuto aplikaci předčasně ukončit a ze strany ČD mu bude vyplacena poměrná část ceny za standardních podmínek. □

Žádosti o In Kartu

- » Papírová žádost o In Kartu se ruší v souladu s trendem elektronizace jízdních dokladů.
- » Zákazník bude o In Kartu žádat prostřednictvím e-shopu na www.cd.cz/eshop (plastová In Karta) nebo v aplikaci Můj vlak (virtuální In Karta). Plastovou In Kartou si následně vyzvedne na vybrané pokladní přepážce.
- » Na pokladní přepážce budou nadále možné operace s In Kartou, třeba dokoupení aplikace do In Karty, žádost o duplikát (nevyžadující změnu fotografie či jména) nebo převod aplikací z jedné In Karty na druhou.
- » Virtuální In Kartou pořídíte v aplikaci Můj vlak ihned a bez čekání.

Více na www.cd.cz
www.kodis.cz

Světla vyprávějí

ZÁMECKÉ VALY
PARDUBICE

Dechberoucí světelná expozice
v nádherném prostředí zámeckých valů

7. 11. 2023 – 7. 1. 2024

každý den od 16.00 do 21.00

Lenny Trčková

MÁM RÁDA ORIGINÁLNÍ RECEPTY S PŘÍBĚHEM a vazbou na konkrétní zemi

Předcvičuje pilates, dělá holistický koučing a další techniky duchovního rozvoje a do toho moderuje a píše. Lenny Trčková má opravdu široký záběr zájmů. Znáte ji z pořadů České televize a rádia, dnes se věnuje natáčení magazínu o cestování a cestovatelským podcastům i deníkům. Jejím nejnovějším projektem se stala netradiční knížka o jídle a receptech.

Do povědomí diváků jste se dostala jako moderátorka hudebních pořadů. Jakým tématům se věnujete dnes?

Moderování hudebních pořadů už je dávná minulost, byť mi zabralo více než půlku života. Moje hudební období skončilo s posledním dílem pořadu Tečka páteční noci v České televizi. Od té doby se věnuji natáčení převážně knižních pořadů, jako bylo třeba Čtení tě mění. A momentálně jsem autorkou a moderátorkou cestovatelského magazínu Navigátor.

O čem přesně tento pořad je?

V kratším formátu videí mapujeme historii, jídlo, přinášíme extra tipy na výlety a k tomu vznikají podcasty a deníky, aby se ke každému dostaly informace jeho oblíbeným kanálem. Třeba o populární Itálii. Cestování je stejně jako moderování moje vášně.

Spojíte výlety s cestováním vlakem?

Ano, vlakem jezdím velmi často. Je to pro mě příjemné využití času, můžu vypnout hlavu a jen pozorovat krajinu za oknem. Hodně cestuji směrem na Beroun, Karlštejn a Křivoklát právě kvůli procházkám. Vím přesně, kolik mám času, než mi pojede vlak zpět, a mám své naučené trasy, které odpovídají potřebnému časovému rámci. Každých čtrnáct dní vyrážím za rodiči, kteří bydlí téměř až u slovenských hranic. Cesta

vlakem je tam opravdu dlouhá, je to podobné jako s těmi mými procházkami. Je to taková tichá meditace.

Co ve vlaku nejčastěji děláte?

Přemýšlím, pracuji, píšu scénáře a čtu knížky. Krásně vyplním čas, drncání vlaku je uklidňující a většinou je tam ticho, čili pokud je kniha tenká, zvládnou ji hravě přečíst za jednu cestu. Proto s sebou většinou беру knížek více, abych je mohla střídat. Ve vlaku jsem rovněž napsala velkou část Pankáče z pětihvězdy, kterou jsem dala dohromady s šéfkuchařem Radkem Příhonským.

Jak vás napadlo vytvořit právě tuto knihu?

S Radkem se spolu známe téměř dvacet let a od začátku jsem si říkala, že je to velmi talentovaný šéfkuchař, o kterém by se mělo více vědět. Nakonec trvalo asi osmnáct let, než mi přišlo doslova vnuknutí, že tu knihu máme napsat teď. A myslím, že časová prodleva jí jen prospěla. Radek za tu dobu nasbíral ještě více zkušeností ve světě i ve street foodu.

Co se v knize dočteme?

Není to typická kuchařka. Je to spíše cestopis, biografie a recepty v jednom. Rozdělili jsme ji do pěti částí podle zemí, kde Radek žil a vařil v pětihvězdičkových hotelech. Obsáhli jsme Indonésii, Izrael, jihoafrickou republiku, Mexiko a Dán-

Knihu Pankáč z pětihvězdy

napsala s šéfkuchařem

Radkem Příhonským

sko. V knize jsou recepty s příběhem, jenž je navázaný na danou zemi a lidi, které Radek na svých cestách poznal.

Které jeho jídlo vám nejvíce chutná?

Jsem vegetariánka, když pro mě tedy Radek vaří, většinou mi jídlo přizpůsobuje tak, aby bylo bez masa, ale stále se co nejvíce podobalo originálnímu receptu. Například miluji jeho dýňové tacos, které vaří ve svém food trucku.

Kromě moderování a psaní se věnujete i holistickému koučování. Jak jste se k tomu dostala?

To je další směr, který dělám současně s moderováním téměř celý svůj profesní život. Říkám tomu světská a spirituální cesta. Dříve bylo složitější se k tomu veřejně hlásit. Představte si,

že bychom se o tom spolu bavily před dvaceti lety. Dnešní doba už je však jiná a to, co bylo tehdy zvláštní, je dnes už běžné.

Jak to všechno zvládáte?

Mnoho lidí se diví, jak široký mám záběr a jak to časově zvládám. Jednak mám ráda pestrost v životě stejně jako v práci a jednak jsou to projekty, které se různě prolínají. Někdy přichází postupně a jindy jsem vším trochu zahlcená. Ovšem mám to tak ráda. Jen si už více hlídám svou energii a čas pro sebe.

Kde dobijíte baterky?

V přírodě. Tam můžu být v tichu a sama se sebou. Mezi lidmi jsem neustále, takže vítám, že chodím

po kopcích a po horách na místa, kam se mnoho lidí nevypraví. Pojí se to totiž s jistým nepohodlím a námahou. A to je přesně pro mě. Hodně čtu, ráda vařím a pečů a dělám somatická cvičení na zklidnění nervové soustavy.

Stále platí, že každý den ujdete deset kilometrů?

Ano. Chosení mě uklidňuje, je to pro mě meditace. A když to zrovna přes týden nedodržím a ujdou třeba jen osm kilometrů, vůbec mi to nevadí, protože vím, že o víkendu to zase na túře doženu a ujdou řekněme sedmnáct. Vnímám jen les, stromy, poslouchám ptáky. A když jdu po městě, dívám se nahoru a všímám si detailů na domech. Vždy se vracím z procházky s myšlenkami pěkně srovnanými. □

Vizitka

Lenny Trčková pracovala jako moderátorka v České televizi (v pořadech Dobré ráno, Tečka páteční noci, Sama doma), v televizi Ůčko a Public TV. Svě autorské pořady měla v rádiu Frekvence 1, Fajn Rádio či Radio Wave. Je lektorkou pilates a věnuje se holistickému koučingu, mentoringu či kineziologii. Ve spolupráci s šéfkuchařem Radkem Příhonským napsala kuchařku, kterou nazvali Pankáč z pětihvězdy.

KOUZELNÁ VÍDEŇ VE VÁNOČNÍ NÁLADĚ sází na tradici a hravost

Poznejte elegantní rakouskou metropoli tančící v rytmu valčíku. Ačkoli se drží tradice a čiší z ní vznešená historie, dá vám nahlédnout i do pulzujícího života moderní současnosti. Má své unikátní kouzlo, představuje jedinečný šarm různých národností a zároveň patří k místům s nejvyšší kvalitou života na světě.

Foto: Shutterstock

Hlavní město bývalého habsburského impéria nese stále stopy své slavné historie. Pokud ve Vídni čekáte honosné reprezentativní paláce, kočáry tažené párem běloušů, dorty Sacher v každé kavárně a voňavou kávu, rozhodně nebudete zklamaní. Při procházce centrem na vás dýchne elegantní a historická atmosféra.

Hlavní orientační bod

Přirozeným centrem města je katedrála sv. Štěpána. Její historie je velmi pohnutá – několikrát ji ostřelovali

a bombardovali. Její věž tvoří hlavní orientační bod. Měří 137 metrů a říká se jí Štěpánek. Zajímavá je rovněž střecha této historické budovy. Je velmi strmá, její sklon dosahuje až 80°. Střešní krytina pochází z Moravy, konkrétně z Poštorné u Břeclavi. A za návštěvu rozhodně stojí také interiér chrámu. Podívejte se například na precizně vypracovanou kazatelnu.

Minout byste rozhodně neměli galerii Albertina. Najdete ji na nejnižším konci hradního komplexu Hofburg. Albertina je pojmenovaná po vévodovi Albertu Sasko-Těšínském, který ji v roce 1768 založil. Dnes ukrývá pravděpodobně nejvýznamnější a nejrozsáh-

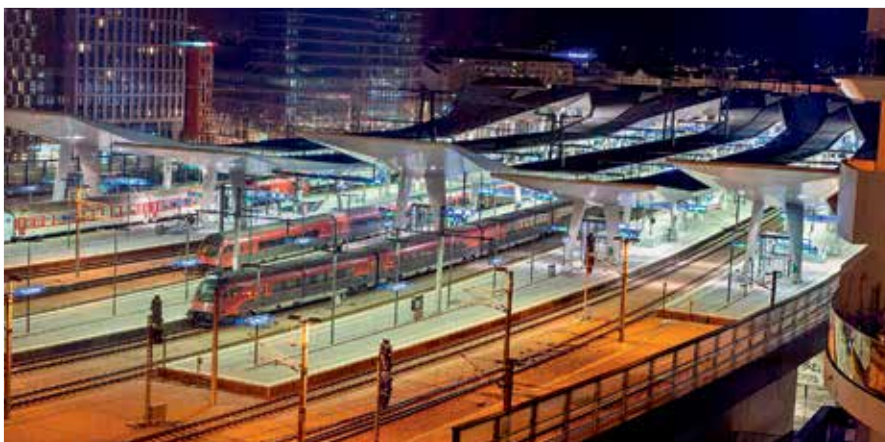

lejší sbírku grafiky na světě. Uvidíte zde díla Raffaela, Michelangela, Leonarda, Rembrandta, Rubense či Schieleho.

Habsburská hrobka

Když z hlavní pěší zóny Kärntner StraÙe odbočíte na Neuer Markt neboli malé náměstíčko, uvidíte nenápadný kapucínský kostel. Přesně takto jednoduchá je hrobka členů habsburské dynastie. K poslednímu odpočinku do ní byli ukládáni Habsburkové od roku 1633. Naposledy zde byl pohřben Otto, syn rakouského císaře Karla I., a jeho žena Regina. Prohlédněte si sarkofágy Josefa I., Karla VI. a jeho dcery Marie Terezie. Nepřehlédněte místo odpočinku

Františka Josefa I. a jeho manželky císařovny Alžběty, zvané Sissi, na jejíž hrob lidé stále nosí čerstvé květiny.

Asi nejkrásnější palácový komplex celé Vídně je dílem architekta Johanna Lucase von Hildebrandta a jmenuje se Belvedere. Tvoří ho dvě části – Horní a Dolní zámek. Až do své smrti v roce 1914 ho využíval František Ferdinand d'Este jako své rodinné vídeňské sídlo. Momentálně je v Horním zámku k vidění výstava umělců počátku 20. století.

Barevné domy a ruské kolo

Dětsky hravá, barevná a nepravidelná, tak vypadá budova architekta Hundertwassera, která si ihned získala mnoho obdivovatelů. Mísí se na ní různé styly, prvky a ozdoby. Aby byli obyvatelé domu ušetřeni zraků zvědavých návštěvníků, postavil architekt hned vedle Kalke Village, ještě barevnější a nepravidelnější nákupní pasáž. Naleznete v ní informační centrum a zakoupíte spoustu upomínkových předmětů.

Opomenout pochopitelně nemůžete park Prater, zvláště cestujete-li s dětmi. Původně byl vybudován jako odpočinkové místo pro šlechtice, kteří sem

mířili na projíždku v kočáře a také na koni. Jeho symbolem se později stalo ruské kolo, které bylo postaveno 100 let od otevření. Dnes v Prateru najdete obrovský lunapark, muzeum fotbalu a sportovní stadiony.

Koncertní kavárny

Ve Vídni narazíte na všechny možné druhy kaváren. V takzvaných koncertních kavárnách promění popíjení kávy v jedinečný zážitek živá hudba. Pověstíinou za klavírního doprovodu zde můžete ochutnat třeba jablečný závin či bábovku Gugelhupf. Ve městě ale najdete též nové kavárny moderního typu, v nichž se vše točí hlavně kolem původu kávy, pražení zrn a perfektní přípravy tohoto životabudiče.

Snídaně je v rakouské metropoli opravdu nevšedním zážitkem, který uspokojí i ty nejnáročnější gurmány. V čajovně Haas & Haas hned za chrámem sv. Štěpána si můžete dopřát snídaně z celého světa. Na jídelním lístku tu mají přes 30 variant, které se servírují tak, jak je to v dané zemi běžné. Různé snídaňové kombinace nabízí rovněž kavárna Café Français. Je libo francouzské toasty nebo teplé plněné bagety?

Vinařská oblast

Víno se ve Vídni pěstuje už téměř 1 000 let a vinice na kopcích nad městem patří k obrazu místní krajiny. Typické víno z Vídne je bílé a skleničku lahodného moku si můžete dopřát v jednom z mnoha rodinných podniků, které kromě nápoje z révy z vlastní produkce nabízí i něco dobrého na zub. Naleznete je například v malebné čtvrti Grinzing, kam dojedete za 15 minut tramvají z centra města. Krásnou procházku mezi vinicemi si užijete na kopci Kahlenberg.

Vlakem do Vídně

Do Vídně se dostanete bez přestupu komfortními vlaky railjet z Prahy, Pardubic či Brna. Spoje jezdí po celý den ve dvouhodinovém intervalu. Přímo do rakouské metropole dojedete též z Ostravy, Přerova, Břeclavi a Znojma. Pro cestu do Rakouska zvolte výhodnou Včasnou jízdenku Evropa. Čím dříve ji zakoupíte, tím levněji můžete cestovat.

ZÁBAVNÁ VÝUKA FORMOU PRAXE v železniční dopravě

Na konci roku přichází doba praxí i na Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole strojní, stavební a dopravní, Děčín. Žáci si mohou v reálném pracovním prostředí ověřit to, co se za dobu studia naučili. Vše si vyzkouší, čímž se zdokonalují. Využívají k tomu moderní laboratoře, odborné učebny – i prostředí Českých drah.

Text: Klaudia Novotná

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní, Děčín má dlouholetou tradici. Už roku 1872 byla v Děčíně zřízena řemeslnická pokračovací škola, jež se postupně vyvíjela ve školu stavebních řemesel. Historie školy strojní a dopravní navazuje na Technický vzdělávací ústav, který byl založen už v roce 1911.

Poznat předpisy i práci

V rámci školy nastupují studenti na pravidelné odborné praxe. Studují zde obor provoz a ekonomika dopravy. Na konci prvního ročníku se rozhodnou, zda se zaměří na logistiku v EU, nebo na železniční dopravu a přepravu. „Logistici“ se budou připravovat pro práci ve firmách, které zajišťují a realizují výrobu a přepravu zboží dle přání zákazníků. Do výuky mají zařazené dva jazyky – anglický a německý –, případně další volitelný. Nechybí ani ekonomika a zvládnutí všech druhů dopravy.

„Železničáři“ se zaměřují na provoz na železnici. V jejich učebním plánu se objevují vyučovací předměty jako železniční doprava a přeprava, logistika na železnici, sdělovací a zabezpečovací technika či železniční zeměpis. Opravdu důkladně se seznámí s dopravními a přepravními předpisy a provozní praxí mají přímo na pracovištích Českých drah. Vyzkouší si práci na pozici informátor v osobní dopravě, skladník přepravy, osobní pokladník, vlakvedoucí či strojvedoucí.

Program ČÉDés

Absolventi tohoto oboru se o své budoucí pracovní uplatnění bát nemusí. Na práci se pečlivě připravují a díky praxím propojují teoretické znalosti s prakticky nabitými dovednostmi. Pomáhá jim k tomu i Stipendijní program ČÉDés, který mohou v rámci svého studia využít. Studenti mají ještě před maturitou možnost složit odborné zkoušky, díky kterým získají práci již při studiu nebo významně urychlí zaškolovací proces při nástupu do zaměstnání po maturitě.

Den otevřených dveří

Je užitečné vědět, co žáky baví a co chtějí v budoucnu dělat. Přijďte se přesvědčit a navštivte den otevřených dveří Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy strojní, stavební a dopravní, Děčín, který se bude konat 25. ledna 2024.

Žáci se účastní také různých soutěží, jako je například PR-DO-LOG, soutěž z přepravy, dopravy a logistiky středních škol s dopravním zaměřením. Oblíbená je soutěž DOP3Sim, která spočívá v obsluze simulátoru stanoviště strojvedoucího. Spolupracují též při burzách škol, kde mohou budoucím středoškolákům prezentovat železniční obor a motivovat je svým osobním příběhem. □

Více na www.prumkadc.cz

Hledáme

**STROJVEDOUČÍ
VLAKVEDOUČÍ
VEDOUČÍ POSUNU
POSUNOVAČE
ELEKTROMECHANIKY
MECHANIKY
ZÁMEČNÍKY**

Zaměstnání s nejlepšími vyhlídkami

Dejte se na dráhu, která dává smysl.
Pracujte pro největšího českého železničního dopravce.

NABÍZÍME:

- 5 týdnů dovolené
- zkrácenou pracovní dobu bez snížení mzdy
- příspěvky na stravování, dovolenou a tábory pro děti
- příspěvek na penzijní připojištění
- levnější cestování pro vás a vaši rodinu
- MultiSport kartu
- řadu příplatků nad rámec zákoníku práce

POŽADUJEME:

- odpovídající vzdělání dle pracovní pozice
- velmi dobrý zdravotní stav

www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravce

Kolumbie

HORKÉ VÁNOCE V RYTMU SALSY

na cestách divokou Kolumbií

Padesátimilionová země na karibském a tichomořském pobřeží má za sebou bolavou historii. K nespočtu konfliktů se sousedy se v roce 1964 přidala občanská válka, která trvá prakticky dodnes. Navíc se musela vypořádat s drogovými kartely, které vládě přerostly přes hlavu. Je to však také země salsy, slunce a vřelých obyvatel. A při návštěvě zjistíte, že místním lidem úsměv z tváří navzdory nebezpečí nezmizel.

Text a foto: Tereza Košnařová
IG: tera_vintera

Do „vlády“ Pabla Escobara téměř nepřístupné slumy na kopcích obklopujících Medellín

Pod historickým opevněním Cartageny se hraje fotbal

Pokud míříte do Kolumbie z Panamy, máte na výběr buď cestu vzduchem, nebo po moři. Hranice mezi Panamou a Kolumbií vede Darienovým průsmykem v džungli, není však radno se tam vydávat. Útočiště tu našly drogové kartely a paramilitantní skupiny, které se vládním jednotkám v minulém dvacetiletí podařilo vytlačit z měst. Já jsem zvolila cestu po moři. Za pět dní od vyplutí zakotvila naše plachetnice jednoho prosincového večera v cartagenském přístavu.

Dějště slavného románu

Břehy Cartageny omývají tyrkysové vody Karibiku. Přečrání koloniální město posloužilo jako předloha dějiště slavného románu *Láska za časů cholery* od Gabriela Garcíi Márqueze. Venku je rušno, v tropickém podnebí se běžné aktivity přesouvají ven. Všude zní rytmy salsy a jezdí tu starodávné kočáry tažené koňmi. V městském přístavu se kdysi pořádal pravidelný trh s otroky. Původní půdorys města zůstal obehnaný zbytky kamenných hradeb, které se stavěly téměř 200 let. Britští korzáři, brázdící karibské vlny, město opakovaně napadali, a proto se obranná zeď pokaždé musela vystavět téměř od začátku.

Dnes se dá po hradbách procházet a pozorovat z nich romantické západy slunce nad mořem. Na několika místech

Příprava paelly na rodinné oslavě v Santiagu de Cali

Jásající fanynky sledují z hradeb fotbalové utkání v Cartageně

Základ svátečního jídla tvořilo mleté hovězí maso a příloha podobná bramborovému salátu. Nesměl chybět dezert, který mi připomínal perník.

jsou ponechána zrezivělá děla. Historie je tu stále hmatatelná, třebaže jsou přes záliv vidět vysoké věže skleněných mrakodrapů. Navzdory třicetistupňovým teplotám bylo vidět, že nastal vánoční čas – okna, dveře, stožáry a kmeny palem byly omotané slavnostním osvětlením.

Za městem se nachází bahenní sopka. Za úplatu do ní po žebříku slezete a vyzkoušíte si, že je nemožné se v hustém bahně potopit. Zato je možné zúčastnit se bahenní bitvy s ostatními návštěvníky. Že pak špína nejde smýt? I na to tady myslí. V blízkém jezeře ho z vás zase vydrhnou.

Domov Pabla Escobara

Ve vnitrozemí jsem se zastavila ve městě kdysi nechvalně proslulém drogovým kartelem a domovem Pabla Escobara. Medellín byl prý v 80. a 90. letech minulého století nejnebezpečnějším městem na světě. Místní měli na dovolenou jezdit do Bejrútu – v době, kdy v Libanonu zuřila občanská válka –, aby si tam trochu oddychli. Kolumbijci sice ve své jihoamerické vášnivosti události mírně zveličují, tato historka nicméně dobře ilustruje tehdejší situaci.

Pablo Escobar najímal jezdce na motorcích, aby na ulicích doslova lovili nepoho-

Slavnostní vánoční osvětlení
podél řeky v Medellínu

Česká stopa v Cartageně

dlně protivníky jeho drogového byznysu. Poté, co se v roce 1982 stal poslancem kolumbijského kongresu, začal prosazovat své soukromé zájmy na oficiální politické úrovni. Chudí Kolumbijci ho zbožňovali, protože jim platil obrovské peníze za hlídání polí s kokou a nechal postavit školy, nemocnice a fotbalové stadiony. Do nedostupných slumů postupně zaváděl infrastrukturu, aby se pod jeho vlivem měli lidé zdánlivě lépe. Nemalé části obyvatel se tedy jevil jako spása.

Drogové obchody mu vynesly takové bohatství, že nabídl, že ze svého splatí kolumbijský zahraniční dluh. Výměnou

za přimhouřené oko zákona nad jeho obchodováním. V roce 1993 s ním však došla trpělivost i úřadům, podařilo se ho dopadnout a jeho kartel rozbít.

Festival světél a nejlepší káva

V Medellínu se každý rok v prosinci pořádá El Festival de las Luces neboli festival světél. Motivy všech barev a velikostí osvětlují po setmění řeku, náměstí, parky či budovy. Zkrátka není možné přehlédnout, že se blíží Vánoce. Lidé radostně běhají v barevně blikajících fontánách a obdivují obří betlém nainstalovaný na nábřeží.

Monumentální sochy

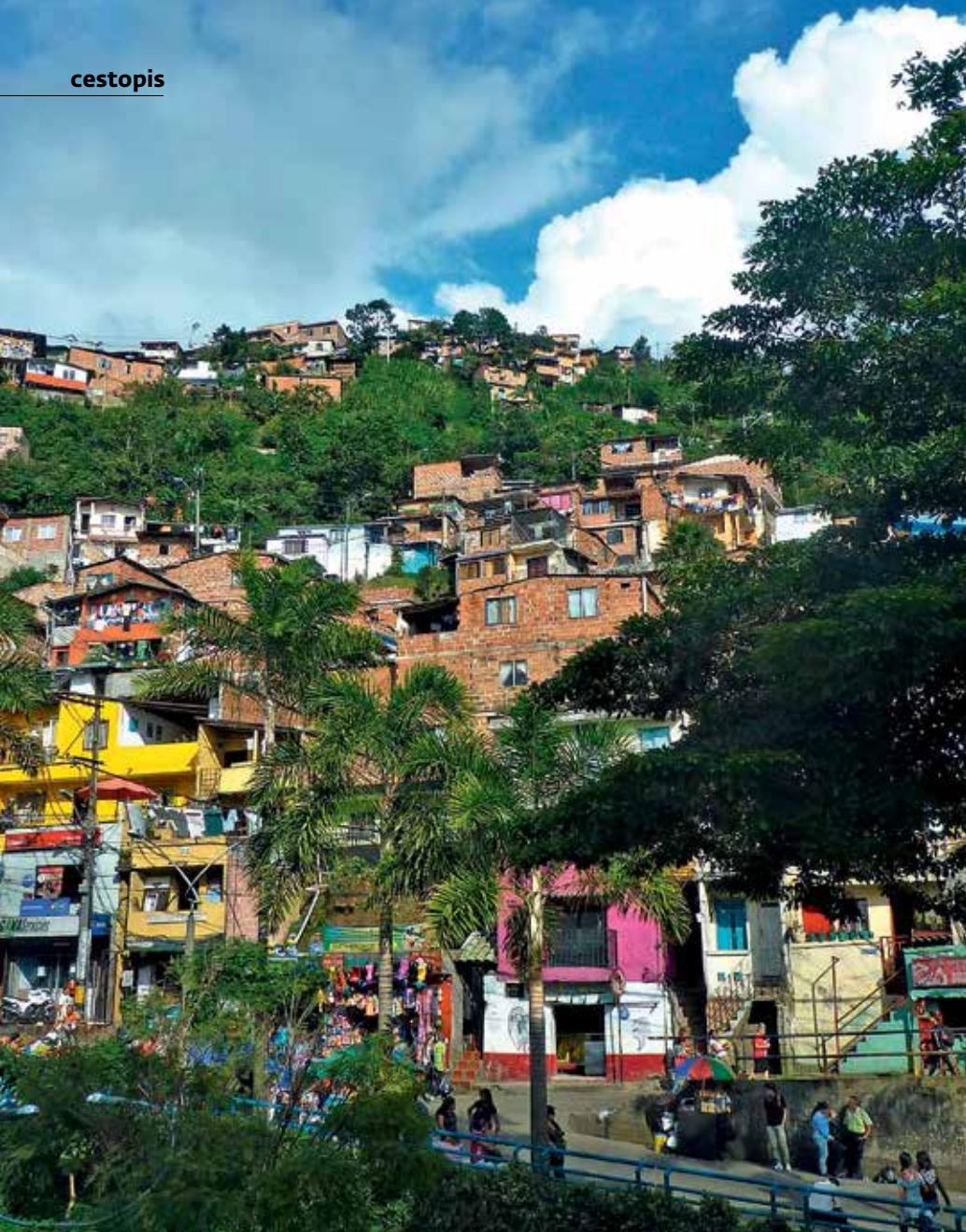
Kolumbijci rádi staví obrovské sochy. Oslavují jimi slavné osobnosti, události, zvířata, biblické postavy a cokoli, co může posloužit jako monument. Na medellínských ulicích je rozmístěno 27 soch od umělce a tamního rodáka Fernanda Botera. Obrovský bronzový pták, jedno z jeho nejslavnějších děl, se nalézá na náměstí San Antonio a je viditelně zničený. Socha totiž byla v roce 1995 použita coby skryš desetikilové nálože dynamitu, která po výbuchu na venkovním koncertě zabila 30 lidí a dalších 200 zranila.

Vedle bombou zničené sochy stojí dnes
v Medellínu nová, identická

Socha ženy z kmene Palenque na karibském pobřeží

Ceroxylon quindiuense

Kromě kávy tu roste další národní poklad, unikátní druh „voskové“ palmy – Ceroxylon quindiuense. Tato palma dorůstá výšky až 60 metrů a je nejvyšší palmou na světě. Je zákonem chráněná, nesmí se kácet a je zakázáno jakkoli využívat její dřevo. A to ani v případě, že by palma sama spadla. Naneštěstí se počty tohoto druhu stále snižují.

Kolumbijské slumy jsou plné barev, život v nich však není jednoduchý

V centrální Kolumbii v malebném městečku Salento, které je na kolumbijské poměry se svými necelými 8 000 obyvateli opravdu maličké, mě opět přivítalo vánoční osvětlení, rozvěšené úplně všude. Město leží v nadmořské výšce téměř 2 000 metrů, ale usměvaví lidé se i tady družili na ulicích, pomáhali mi s krosnou a poslouchali salsu.

Oblast se nazývá La Zona Cafetera, a jak už jistě tušíte, pěstuje se tady jedna z nejlepších káv na světě. Rozlehlé smaragdově zelené kopce lemují buď kávové plantáže, nebo husté tropické porosty. Do údolí stékají křišťálově čisté vodopády. Překrásné údolí zvané Cocora jsme projížděli na koni a odpoledne se naše skupina zastavila na kávové plantáži, kde jsme se dozvěděli vše o pěstování

Oblékli jsme si žluté spodní prádlo, což je silvestrovský zvyk, který má zajistit štěstí a lásku. Každý rok se pořizuje nové, jinak by to nefungovalo.

vání a pražení kávy. Na závěr exkurze jsme všichni dostali kalíšek čerstvě uvařeného lahodného nápoje.

Vyzdobená Bogota

Poté jsem se přesunula do Bogoty, sedmimilionového hlavního města, rozkládajícího se v obrovském údolí obklopeném horami. V Bogotě se dá procházet v zapadlých barevných uličkách mezi historickými budovami stejně jako mezi skleněnými mrakodrapy obchodních čtvrtí nebo mezi jednoduchými malými domky čtvrtí chudinských.

Závod morčat v Bogotě

Když přijde leguán do baru – v Cartageně běžná věc

Poslední jmenované ovšem nejsou pro ty, kteří tam nežijí, bezpečné. Při focení okolí jsem se nechala unést a omylem do jedné vstoupila. Pouze jsem přešla ulici a okamžitě jsem vycítila o poznání jinou atmosféru. Nechtěla jsem pokoušet osud a pokud možno nepozorovaně jsem místo zase opustila.

Co však měly všechny čtvrtě společné, byla výzdoba. Vánoce ůkaly na dveře. V našem hostelu jsem se zapojila do charitativní iniciativy – sběru dárek pro opuštěné děti. Chtěla jsem je potěšit sušenkami, které jsem se vydala shánět

V Kolumbii se pěstuje přes 800 druhů brambor

Typické kolumbijské klobouky vyrobené z pampasu střelovitého

Plaza de Bolívar v Bogotě

Na bezpečnost dohlíží v Kolumbii policie nebo armáda úplně všude

na Štědrý den dopoledne. Jenže jsem následně zjistila, že obchody jsou už zavřené.

Přesto jsem zkusila štěstí a na ulici se vyptávala kolemjdoucích. Jakmile se dozvěděli o mém záměru, přidávali se ke mně a spontánně oslovovali další lidi. Jihoamerická družnost a vášeň se opět projevil a podařilo se! Sušenky jsem v hostelu přidala na skromnou hromádku pečlivě zabalených dárků.

Odpoledne jsem pozorovala pouliční závod morčat. Majitel zvířata seřadil na startovní čáru, vyznačil cíl a od zájemců vybíral sázky na vítěze. Jednomu se za mohutného fandění opravdu podařilo dostat na místo určení. Přes pokročilou hodinu se na ulicích stále pohybovaly davy lidí a nezdálo se, že by

spěchaly ke štědrovečerní tabuli. Na poklábosení, a dokonce občasný tanec se stále nacházelo dostatek času.

Sváteční jídlo a tanec

Po setmění jsem se vrátila do hostelu, kde už skupina Argentinců naservírovala zjednodušené sváteční jídlo. Jeho základ tvořilo mleté hovězí maso, příloha podobná bramborovému salátu, různé varianty zeleninových salátů a nesměl chybět dezert, který mi připomínal perník. Pochoutky jsme zapíjeli vlastním vínem nebo pivem. Kolumbijci hráli na kytaru a společnost nám dělaly malé děti recepční a rezavá kočka.

Mezitím mě kamarádka – Francouzka provdaná za Kolumbijce – pozvala do teplejších krajů. Vydala jsem se za ní

do Santiaga de Cali, více než dvoumilionového města na půli cesty mezi Bogotou a Tichým oceánem. Tam mě mimo rodinnou oslavu příchodu nového roku čekala událost La Feria de Cali – slavný festival salsy a kolumbijské kultury, který se koná od roku 1957. Původně započal necelý rok po devastující explozi, která stála život více než tisícovku lidí a zničila několik čtvrtí. Tehdejší zástupci města jím chtěli pozvednout pokleslou náladu obyvatel a rovněž rozpumpovat lokální ekonomiku.

Od té doby se oblíbený festival rozrostl, dnes se slaví mezi 25. a 31. prosincem. Tančí se salsa, konají se přehlídky a taneční soutěže v kostýmech inspirované karnevalovým Sambodromem v Riu de Janeiru. Město zůstává vánočně vyzdobené a na přeplněných ulicích není

El Santuario de las Lajas
v Ipiales, místo zjevení
Panny Marie

Ulice v Cartageně jsou plné lidí i po setmění

Oblíbená salsa se tančila až do rána. Ani babička, které bylo už přes 80, nezůstávala sedět. V Kolumbii prostě nikdo nedělá nic napůl.

Před branami jednoho z vládních paláců v Bogotě

k hnutí, tak moc obyvatelé Santiaga de Cali svůj festival milují.

Jedním ze zlatých hřebů festivalu je El Superconcierto, koncert pořádaný na olympijském stadionu Pascuala Guerrera. Název napovídá, že se nejedná o obyčejný koncert. Fanoušci přicházejí na krále a královny latinských hudebních stylů, začíná se při setmění a zaplněný stadion burácí až do třetí hodiny ranní.

Kolumbijské oslavy

A jak se v Kolumbii slaví? Na setkání nebo festivalovou akci se schází minimálně 15 lidí. Každý je vítaný a ani

rodinné kruhy nezůstávají pozadu.

Po Vánocích slavila babička kamarádčina manželka narozeniny. Na menší oslavu v restauraci se sešlo asi 20 nejbližších. Oslava poté pokračovala další den ve venkovském sídle za městem. Tam pro změnu slavila narozeniny teta. Znovu se sešli příbuzní a známí a připravovala se paella.

Se všemi jsme se do třetice přivítali na oslavě nového roku. Život prožívaný s vášní jako v telenovele pokračoval. Hráli jsme hry, probíhaly sázky a oblíbená salsa se tančila až do rána. Ani babička, které bylo mimochodem už přes 80, nezůstávala sedět. V Kolumbii prostě nikdo nedělá nic napůl. Dostala jsem za úkol přinést dezert. Kolumbijci milují El Flan de Leche, obdobu pudinku. Měli jsme doma výtečný rum, tak jsem připravila naši rumovinu. Byla to trefa do černého, snad všichni si chtěli přidat.

O půlnoci se připijí na zdraví a podle tradice se konzumují Las Doce Uvas de la Suerte, dvanáct kuliček hroznového vína pro štěstí. Kuličky reprezentují měsíce následujícího roku. Tato tradice se rozšířila v roce 1909, když se obchodníci snažili prodat co nejvíce hroznů, protože měli nadúrodu révy. Také jsme oblékli

žluté spodní prádlo, což je další silvestrovský zvyk, který má zajistit štěstí a lásku. Každý rok se pořizuje nové, jinak by to nefungovalo.

Cíle poutníků

S částí rodiny jsme se přesunuli do dalšího koloniálního města Popayan, které leží jižně od Santiaga de Cali. Pro katolické věřící je to významné poutní místo. O Velikonocích se tu pořádá obrovské procesí, kterým místní vyjadřují hrdost na svou víru. Pak jsem pokračovala do Ipiales, nepříliš pěkného městečka v blízkosti hranic s Ekvádorem, kde jsem navštívila El Santuario de las Lajas, další cíl katolických poutníků. Přes řeku Guaitara se vine vysoký obloukový most, postavený ve 20. století v novogotickém stylu. Na konci mostu na úpatí vysokého kopce stojí kostel, který je neustále plný lidí. Podle pověsti se tu totiž v roce 1754 zjevila Panna Maria.

V Ipiales jsem poprvé spatřila přípravu oblíbeného pokrmu místních. Jmenuje se Cuy a jedná se o velké jihoamerické morče pečené na rožni přímo na ulici. Komu při sestupu do svatyně a opětovném výstupu nahoru na kopec vyhládne, odnáší si pochoutku domů k obědu. □

DENZEL WASHINGTON

EQUALIZER

POSLEDNÍ KAPITOLA

Sledujte zde

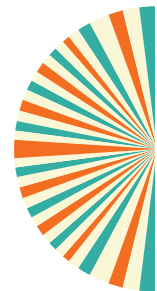
© 2023 Columbia Pictures Industries, Inc., TSG Entertainment II LLC, Eagle Pictures SpA and Lantern Entertainment Pictures, LLC. All Rights Reserved.

 SLEDUJTE
ONLINE

O₂ Videotéka

STARMAX

 kuki

VÁNOČNÍ TEPLÉ POČASÍ s mandarinkami a levnější pračkou

Přišel prosinec a s ním tradičně nové zájezdové katalogy cestovek s nabídkou na příští léto. Státní banka upozornila, že o výsledku žádosti o devizový příslib bude informovat jen ty uchazeče, u kterých bylo vše vyřízeno kladně. Zimní rekreace ROH se už samozřejmě rozjela stejně jako školní lyžáky, ale kdo to nestihl do Vánoc, ten si v prosinci sněhu moc neužil.

Text: Michal Petrov

Foto: archiv autora

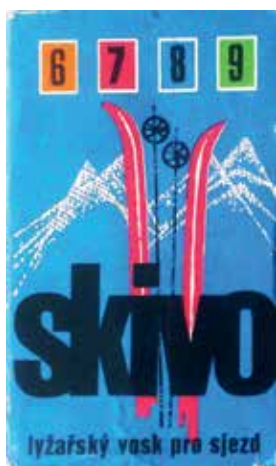
» Počasí s rekordem

V pražském Klementinu naměřili meteorologové v roce 1983 nejteplejší Vánoce od roku 1775. V hlavním městě se rtuť teploměru vyšplhala nad 15 stupňů a na horách nastala obleva. Lyžaři tedy neměli zatím žádný důvod k radosti, starosti jim však dělalo hlavně to, že stejně jako každý rok chyběl na trhu vosk Skivo – prostě proto, že monopolní výrobce – družstvo Druchema – pořád ještě neměl automatickou plničku.

» Supermost přes Dunaj

Před 40 lety se v Bratislavě poprvé aspoň částečně otevřel nový Most hrdinův Dukly (dnes Přístavní), který byl ve finále určen jak dálniční, tak železniční dopravě. V prosinci 1983 ovšem dostali přednost chodci, protože premiéra toho, co tehdejší Rudé právo označilo jako největší stavbu v historii mostního stavitelství u nás, začala slavnostním shromážděním a poutí jeho účastníků z jednoho břehu na druhý. Nad řekou bylo tenkrát veseleji než na ní, neboť Dunaj sužovalo sucho a lodní doprava stála.

Nejteplejší svátky od roku 1775

PRAHA 26. prosinec (ČTK) — V první svátek vánoční naměřili letos meteorologové v pražském Klementinu nejvyšší teplotu od roku 1775. Denní maximum dosáhlo 14,6 stupně, čímž byl rekord z roku 1977 překročen o 3,2 stupně. Na Karlově ve stejný den zaznamenali dokonce 15,6 stupně.

Počasí, odpovídající spíše začátku října nebo května, způsobila studená fronta, která před sebou «tlačila» teplý vzduch od jihozápadu. Po jejím přechodu z neděle na pondělí se v Čechách opět poněkud ochladilo, přesto je však dlouhodobě normální nižší.

Slovenští meteorologové naměřili vysoké teploty v pondělí. V hlavním městě SSE vyšplhala rtuť teploměru na 12,4 stupně, což je jen o desetinu méně než v rekordním roce 1850.

» Kohoutky naplno

Sucho bylo téma závěru roku 1983, i když parné letní dny byly dávno tytam. Důvod byl prostý: kádě a vany s kapry plné pitné vody a spotřeba leticí raketové vzhůru. V hlavním městě se kapři začali prodávat 21. prosince, v první vlně výběrová jakost – tedy kusy přes 2,5 kila. Kádě osiřely až na Štědrý den dopoledne. Prodeji v metropoli hodně pomohly moderní lahovické sádky.

Ten vůbec není chciplý, ten je akorát dobře zlučený; vy, pane, kdybyste vlezl do té kádě, tak taky určitě nebudete plavat břichem dolů!

VÁCLAV A PETR HERINKOVÍ

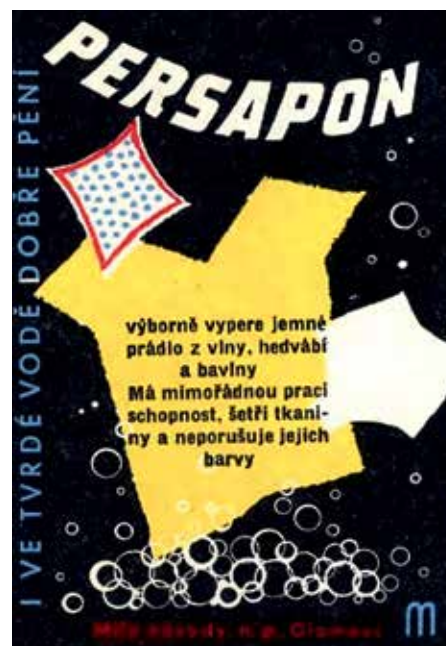
»» Cukr ještě z Modřan

Kávu u svátečního stolu si mohli její milovníci osladit trochu jinak díky novince, která dostala jednu z medailí na Zemi žitelce – barevnému bridž cukru. Byla po něm velká sháňka, o to větší, že krabice stála úplně stejně jako balení bílého kostkového. Modřanský cukrovar, který ho vyráběl a velmi úspěšně exportoval, už dnes neexistuje. Definitivní tečka se za jeho historii napsala v roce 2002. To skončila výroba a po ní následovalo už jen několik vln demolice. Po závodu zbyl pouze jeden komín.

»» Tatramat do každé rodiny?

K předvánočnímu času patří dobré zprávy a v prosinci 1983 se mezi ně určitě zařadila ta o zlevnění automatických praček. Tatramatky šly s cenou dolů, ty nejdražší o více než tisícovku, levnější o stovky korun. Popradský závod, který je vyráběl, se potýkal s poklesem poptávky a také přicházel na trh s novým typem Tamat 500.1, který umožňoval třeba připojení na teplou vodu.

»» Poslední prášky z Mila

Jsou to čtyři dekády, co v olomouckém závodu Milo po více než 40 letech definitivně skončila výroba pracích prostředků, která se potom v Česku soustředila především do rakovnické Rakony. V hanácké metropoli zůstali hlavně u kosmetiky a velmi se jim dařilo zejména díky nákupu licencí od západoněmecké společnosti Schwarzkopf. Hitem trhu byl například vlasový kondicionér Palette Vital.

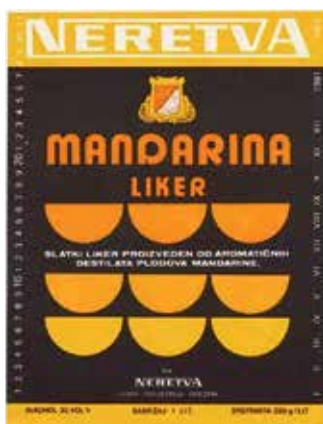

Zdroj reprodukci:

Digitální archiv časopisů Ústavu pro českou literaturu AV ČR

»» Jugomandarinky

Vánoční trh znamenal zvýšené zásobování tropickým ovocem. Mezi to u nás neodmyslitelně patřily mandarinky, u kterých Rudé právo oznamovalo, že se do obchodů dostanou díky speciálním dodávkám z Jugoslávie. Třebaže to stranický deník označoval za novinku, pěstování mandarinek má v Chorvatsku mnohaletou tradici; konečkonců je na svém letním sídle v Brioni trhal i samotný Josip Broz Tito. Sklízí se především v údolí řeky Neretva, kam podnik Intersigma před 40 lety dodal zavlažovací systémy, takže mandarinky k nám putovaly na oplátku.

První mandarinky od Neretvy

BĚLEHRAD (Od našeho zpravodaje) – Jugoslávie a mandarinky? Odív je opravdu na místě, neboť ještě donedávna Jugoslávie všechny mandarinky dovážela z ještě jižnějších zemí. Letošní dovoz sto tun je vůbec první zásilkou tohoto druhu z Jugoslávie do ČSSR a pochází z první větší odrůdy z plantáží, které byly před lety založeny na úrodné nížině v deltě řeky Neretvy.

Zdejší pěstitelé se pustili do experimentu, který se jim vydařil. Jižmi vyšlechtěné odrůdy mandarinek s příhodně zdejší klimata daly vzniknout v Jugoslávii největším mandarinkovým plantážím.

Jugoslávské mandarinky z delty Neretvy zpestří náš trh i v příštích letech. Podnik Intersigma Praha má totiž zde již sjednané dodávky kompletních zavlažovacích systémů, které pokryjí plochu pět tisíc hektarů. Jako příhodnou budeme každoročně odebírat ovoce, které u nás neroste. (af)

Text: Martin Karlík
Foto: Jakub Bouček a sbírka Petera Martinka

TRAMVAJ SPOJUJÍCÍ BRATISLAVU S VÍDNÍ? Za komunistů to znělo jako sci-fi

Dnes jezdí ze slovenského do rakouského hlavního města vlaky a autobusy, dojet se tam dá bez problémů též autem nebo třeba na kole. Před 110 lety ale mohli cestující využít také tramvaj. Prostě v centru Bratislavy sedli na električku a vystoupili ve Vídni. Nebylo dokonce potřeba ani přestupovat. V době, kdy byla Evropa přetnutá železnou oponou, to znělo jako fantastické vyprávění. Jenže to byla pravda.

Když se začalo přemýšlet o meziměstské tramvaji, jmenovala se Bratislava ještě Prešpurk. Nápad se postupně prosazoval od roku 1898, přišel s ním Josef Tauber, inženýr z Vídně. Třebaže tehdy obě města ležela v jedné monarchii, výstavba vůbec nebyla jednoduchá. V rakouské i uherské části říše totiž platily odlišné zákony a každá část soustátí měla svou vlastní vládu a parlament. Povolit stavbu tratě proto nešlo jedním rozhodnutím.

Rozhodla armáda

V Rakousku stavbu tratě povolil speciální zákon, v Uhrách dostala tramvaj koncesi. Každou část navíc musela provozovat jiná společnost: jedna měla na starost delší úsek na rakouské straně, druhá zbytek na uherském území. Provoz stejně zajišťoval někdo jiný, a to Dolnorakouské zemské dráhy. V uherském parlamentě se vedly dlouhé debaty o spojení měst. Prešpurk byl místem korunovací uherských králů, a tak se nacionalisté obávali, že by město mohlo být zasaženo „jedovatou“ vídeňskou kulturou.

Nakonec však zvítězila armáda. Ta v tramvaji viděla ideální prostředek, jak

v případě ohrožení do Vídně velmi rychle poslat dostatek vojáků. V porovnání s parní železnicí měla výhodu, že jela na elektřinu. Odpadly tím pádem problémy se zásobováním uhlím a vodou. Armáda si prosadila svou a 1. února 1914 se na cestu vydala slavnostní tramvaj. Během prvního roku provozu se po trati přepravil milion cestujících! Kvůli válce to byli bohužel často vojáci nebo lidé, kteří sháněli potraviny, jichž se během konfliktu nedostávalo.

Přepřahání lokomotiv

Tramvaje nejezdí moc rychle, a tak by cesta z jednoho města do druhého trvala docela dlouho. Proto bylo potřeba postavit trať jako železnici. Jenže klasické vlaky si ani Vídeň, ani Prešpurk do ulic pustit nechtěly. Stavitelé tedy museli vymyslet jiné řešení. Vůz začal cestu z centra Vídně jako tramvaj, jel na stejnosměrný proud až na okraj města, kde se k němu připojila lokomotiva na střídavý proud. S tou vlak přešel přes vesnice ležící po trase a v Kopčanech následně lokomotivu odpojili. Spoj pak pokračoval do ulic jako električka.

Jelikož se u Vídně musela stejnosměrná tramvaj kousek pohybovat po trati se

Projektant dráhy Josef Tauber

střídavým proudem, vybavili ji akumulátory a jela jednoduše na baterky. Na druhou stranu, v Kopčanech se pro napájení stejnosměrné tramvaje pod trolejí se střídavým proudem používala napájecí kolejnice, jak ji známe třeba z pražského metra. Aby byla doprava rychlá, nestavěly dálkové spoje na všech zastávkách. Pokud někdo potřeboval vystoupit v nácestné zastávce, musel si na některé stanici ve městě přestoupit na lokální spoj.

Za republiky už s přestupem

Po zániku Rakouska-Uherska se provoz zkomplikoval. Najednou šlo o regulérní mezinárodní spojení. Československo a Rakousko spolu navíc neměly úplně ideální vztahy. Spory měla nová republika rovněž s Maďarskem, a tak byl 1. ledna 1919 obsazen most přes Dunaj, čímž

Schéma tratě s vyznačením vlastnictví

Zbytky dráhy v okolí Bratislavy

Zastávka Petržalka výhybňa ještě za mocnářství

» Armáda v tramvaji viděla ideální prostředek, jak v případě ohrožení poslat do Vídně velmi rychle dostatek vojáků.

se znemožnila cesta z Prešpurku, který se krátce nato přejmenoval na Bratislavu. Situace se naštěstí uklidnila a během roku 1919 se provoz podařilo obnovit. Cestu však komplikovala hranice, která přinesla nutnost projít pasovou a celní kontrolou.

Dráha nicméně stále fungovala. Na československé straně hranice byl provozovatelem bratislavský dopravní podnik. Ten chtěl sjednotit rozchod všech tramvajových tratí. A protože se všude v Bratislavě jezdilo na metrovém rozchodu a jen trať od hranic měla normální rozchod 1 435 mm, došlo v roce 1935 ke změně šířky kolejí. Tím možnost jet jedním vozem z Vídně až do Bratislavy padla. Z centra Bratislavy jezdila linka E k celnici, kde cestující museli vystoupit, projít kontrolou a na druhé straně hranice nastoupit do jiného vozidla.

Konec legendy

Linka E fungovala až do podzimu 1938, kdy se v důsledku mnichovské dohody stal Děvín s Petržalkou součástí velkoněmecké říše, pročež se část úzkorozchodné tratě ocitla na německém území. Noví majitelé jí vrátili původní rozchod 1 435 mm. Spojení Bratislavy s Vídní se už ovšem neobnovilo. Jedna dopravní legenda tak po necelém čtvrt století odešla do historie. K oživení provozu logicky nedošlo ani po druhé

světové válce, kdy Evropu fakticky protнула železná opona a cestování mezi Západem a Východem připomínalo dobývání se do pevnosti. Povídání o tramvaji se dostalo do roviny neuvěřitelných příběhů z dávných časů.

Ještě v současnosti můžete okolo Bratislavy najít zbytky kolejí, naspů nebo technického zařízení. Na rakouské straně se trať dochovala, leč končí několik stovek metrů před slovenskou hranicí. A jezdí po ní jen normální vlaky. □

Proč se trať otevřela až v roce 1914?

Ač se o tramvajovém spojení Prešpurku a Vídně začalo vážně přemýšlet už v roce 1898, trať slavnostně otevřeli až o 16 let později. Zahájení stavby totiž zdržovaly spory s odpůrci. Obchodníci v Prešpurku se báli, že si jejich zákazníci zajedou nakoupit raději do Vídně. Dalšími protivníky byli rejdaři, kteří provozovali lodní linky na Dunaji, a v neposlední řadě se nápad nelíbil Císařsko-královským státním drahám, pro které tramvaj představovala konkurenci.

Dalších **238*** židlí zůstalo prázdných

* Tolik lidí v roce 2022 zbytečně zemřelo na železnici.

Dávejte na sebe pozor.

BudesNamChybet.cz

Od skořice k lékořici: vánoční vůně a chutě

Cítíte to omamné aroma? To nám na plotně voní františek a mísí se s vánočními vůněmi skořice, vlašských ořechů a sušených jablíček. Nasajte atmosféru a ponořte se do povídání o svátečních dobrotách. Mám tu o nich pro vás nadílku zajímavostí. Na zoubek se podíváme také burským oříškům a lékořici.

Tradiční františek není nic jiného než přírodní aromatická pryskyřice, která při zahřátí vylučuje omamný dým. Název pro pryskyřicový kuželík původně vychází z latinského slova incensum, které si různé jazyky mezi sebou vzájemně půjčovaly a přizpůsobovaly. Český františek má předlohu nejspíše v anglickém frankincense, což je v překladu kadidlo, ale přesná cesta tohoto slova do češtiny není jasná. Nepochybně však došlo k záměrnému zkomolení převzatého výrazu, tak aby se připodobnil našemu Františkovi.

Sušená kůra skořicovníku

Možná je pro vás vůně františka příliš těžká a raději si zapálíte svíčku s osvědčenou vůní skořice. Svitky skořice jsou vlastně sušená kůra tropického stromu zvaného skořicovník, což jí také dalo jméno. To vychází ze staršího českého výrazu skora, který doslova označuje kůru.

Sváteční atmosféru provoní také křížaly, jak se říká sušeným kouskům jablek. Ne nadarmo ve slově křížala slyšíte kříž, se kterým jsou křížaly jazykově příbuzné. Hlavní motivací jejich názvu nicméně byla slovesa pro krájení, řezání a krouhání ve smyslu porcování na kolečka. To odpovídá obvyklému způsobu sušení jablek, která se před sušením nakrájí na kruhovitě plátky.

Od krájení jablíček se přesuňme k louskání ořechů. Věděli jste, že přívlastek vlašský se pojí nejen s druhem ořechu, ale také s italským národem? Staří Slované termínem Vlach označovali Italy, které mnozí považují za šířitele ořešáku. Odtud se název pro národ přenesl na plod stromu. Výraz Vlach jsme si vypůjčili od Germánů, kteří takto románské kmeny nazývali.

Medvědí lejno

Specifická skupina obyvatel stojí také za pojmenováním burského oříšku. Búrové byli potomci nizozemských osadníků, kteří kolonizovali jižní Afriku. V průběhu burských válek na přelomu 19. a 20. století se do našich končin začaly burské oříšky dovážet ve větší míře. Tuto plodinu jsme si spojili s Búry a burák byl na světě.

Pokud jste už všemi těmi křížalami a ořechy přesycení, přijde vám k duhu něco pepřejšího – třeba lékořice. Ta je odvozená z řeckého výrazu označujícího sladký kořen. Pendrek jako lékořicová pochutina v podobě černých tyčinek vznikl až mnohem později, a to podle předlohy Barendreck z rakouské němčiny. Snad vás nepřejde chuť, když prozradím, že doslovný překlad zní medvědí lejno.

To je ode mě poslední perlička, protože rubrika Hezky česky dospěla po třech letech ke svému konci. Bylo mi ctí vás zákoutími češtiny provázet, loučím se s vámi a přeji šťastné a voňavé Vánoce! □

V KINECH
OD
14. PROSINCE

>> Film měsíce

CARAVAGGIŮV STÍN

V 80. a 90. letech ho znal každý, v roce 1984 se totiž stal policejním komisařem Corradem Cattanim a pustil se do nerovného boje s mafií v televizním seriálu Chobotnice. Italský herec Michele Placido ale sem tam natočí i nějaký film. A tím zatím nejnovějším je Caravaggiův stín. V příběhu líčí ikonu světového malířství, šířanou vnitřními rozpory, avšak též vzpurného a společenské hranice překračujícího chlapíka, který musí čelit znepokojivým důsledkům svého bezohledného života.

Na začátku 17. století se odmítá podřídit přísným pravidlům zobrazování sakrálních motivů, což nenechá chladným

papeže Pavla V. – když se k němu donese, že jako své modely používá prostitutky a tuláky, pověří tajného vatikánského agenta, aby jeho aktivity prošetřil. Bude to právě on, kdo rozhodne, zda malíř dostane milost, o kterou požádal, když byl odsouzen k trestu smrti za to, že v souboji zabil svého soka v lásce.

ITÁLIE, FRANCIE, 120 MIN.

REŽIE – MICHELE PLACIDO

HRAJÍ – ISABELLE HÜPPERT, LOUIS GARREL,

RICCARDO SCAMARCIO, MICHELE PLACIDO,

MICAELA RAMAZZOTTI, LOLITA CHAMMAH

>> Divadlo

MEIN GOTT!

Před šesti lety dostal v pražském Obecním domě zpěvák Karel Gott a manželka amerického exprezidenta Ivana Trumpová cenu Ambassador České republiky za šíření věhlasu naší země za hranicemi. Když na tuto informaci narazila herečka Anita Krausová, svěřila se s ní režiséru Jiřímu Ondrovi. A ten se rozhodl na tyhle dva podívat trochu jinou optikou. Zejména Trumpovou nechce líčit jako profesionální manželku, leč jako ženu z masa a kostí, vášnivou lyžařku, šikovnou modelku a byznysmenku, která si šla za svým. Představení uvádí Divadlo D21 v Praze.

INZERCE

>> Film na doma

>> Výstava

KOUZLO HRAČEK

U dětí vzbudí nadšení, u rodičů nostalgie – taková je výstava Kouzlo hraček v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Vystaveny jsou hračky převážně z druhé poloviny 20. století z rodinné sbírky Věry Dvořáčkové, se kterými si tehdejší generace dětí běžně hrály. Jsou tu Igráčci, mončičáci, stavebnice Merkur nebo plechové hračky na klíček a kromě panenek, vláčeků, lepoprel či knížek jsou k vidění i unikátní předměty na hraní z první poloviny 20. století. Výstavu doplňují ilustrační dobové fotografie dětí s hračkami.

MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH

V HRADCI KRÁLOVÉ

OTEVŘENO DO 3. BŘEZNA 2024

USA, 110 MIN.

REŽIE – ANTOINE FUQUA

EQUALIZER 3: POSLEDNÍ KAPITOLA

Robert McCall (Denzel Washington) se od chvíle, kdy se vzdal života „vládního zabijáka“, snaží vyrovnat s hrůznými činy, které v minulosti spáchal, a nachází útěchu v pomoci ostatním. Překvapivě se však ocitá zpět doma v jižní Itálii a zjišťuje, že jeho noví přátelé jsou pod kontrolou místních zločineckých bossů. Když se události změní ve smrtící, McCall ví, co musí udělat: stát se ochráncem svých přátel tím, že se postaví mafií. Jak to vše dopadne? To se dozvíte v O₂ Videotéce, na Starmaxu a dalších online platformách.

100%

MUZIKÁL ANDĚL PÁNĚ JE PROSTĚ BOŽÍ!

Kdysi to byli Bídníci, Dracula, Jesus Christ Superstar nebo Landovo Tajemství – muzikály, které svým mimořádným provedením či autorstvím psaly domácí dějiny žánru. K tomu nejlepšímu teď nově patří i Anděl Páně v Hudebním divadle Karlín.

Pohádku Anděl Páně si znovu vzala do parády její autorka Lucie Konášová, která ji před pětadvaceti lety napsala na motivy příběhů Boženy Němcové a poté z ní režisér Jiří Strach vytvořil vánoční fenomén s Ivanem Trojanem a Jiřím Dvořákem v hlavních rolích. Nyní se z příběhu rozhodla vytvořit muzikál ve spolupráci s hudebníkem Ondřejem Brzobohatým, který na její libreto napsal hudbu a texty. A tohle spojení se ukázalo jako geniální. Brzobohatý odvedl mimořádnou práci. Příběh Bohem potrestaného anděla Petronela vypráví s lehkostí, bez balastu či

laciných rýmovaček, srozumitelně pro děti i s dávkou humoru pro jejich rodiče.

V parádní rodinné podívané se blýsknou i herci, zejména Ondřej Rychlý coby anděl Petronel dokázal skvěle vybalancovat tenkou hranici laciné zábavy. Kometou představení je ovšem Anna Fialová v roli proradné Klíčnice, jíž vtiskla osobitý komicko-ironický charakter. Navíc na scéně není nikdo, kdo by Fialovou překonal pěveckým projevem, v každém čísle je jedinečná. I proto v pražském Karlíně nyní píšou další kus historie českého muzikálu.

>> hudba

HOLLYWOOD VÁCLAV NOID BÁRTA

Skladatel, zpěvák a herec Václav Noid Bárta má čerstvě pokřtěnou desku. Její název odkazuje na jeho filmové lásky. „Pro titul Hollywood jsem se rozhodl, protože vlastně všech šest nových písní se nějakým způsobem dotýká filmu. Hned titulní písnička je o herci, který chtěl jít do Hollywoodu, kde potká Buda Spencera a Terence Hilla, a jsou v ní odkazy na další slavné westernové herce,“ vysvětluje. K novým písním na desku přidal akustické verze již dříve vydaných songů, které hraje se svou skupinou Bek Bek Clan v nové podobě.

>> Kniha

MAREK DVOŘÁK: MEZI NEBEM A PACIENTEM MARTIN MORAVEC

Vydal bestsellery s neurochirurgem Vladimírem Benešem nebo vyšetřovatelem Josefem Marešem, teď se novinář a spisovatel Martin Moravec v knižním rozhovoru ptal lékaře letecké záchran-ky Marka Dvořáka. Jak vypadá práce doktora ve vrtulníku? Na které vzlety nikdy nezapomene? Kdy měl při zásahu strach? Je to vyprávění, při němž se občas tají dech. Chvillemi je dojemné a jindy člověka rozesměje. Pro kontroverzní názor nejde Marek Dvořák daleko, má osobitý smysl pro humor, ale zároveň je na každé jeho větě znát, jak medicínou žije.

tv

>> TV tip

KLÍČ SVATÉHO PETRA

Štědrý den nepatří jen slavnostní večeři a dárkům, nýbrž i nové pohádce, kterou každoročně servíruje Česká televize. Tu letošní natočil režisér Karel Janák s Petrem Nárožným, Lukášem Příkazkým a Berenikou Kohoutovou v hlavních rolích. Jmenuje se Klíč svatého

Petra a v pohádce je tento důležitý instrument ukraden. Do toho jsou zapleteni zloděj Vilém, podvodnice Emilie a mladík Tobáš, kteří před nebeskou branou dostanou za úkol klíč najít a vrátit, jinak skončí v pekle.

ČT1, NEDĚLE 24. PROSINCE, 19:00

Co se děje

Nadšená z OnlyFans

Blondatá kráska Paige VanZant do roku 2020 budovala zápasnickou kariéru ve světě MMA. Po jejím ukončení se vrhla na sociální sítě a jen na Instagramu ji sleduje 3,2 milionu lidí, kterým nabízí sexy snímky. Ještě odvážnější ale začala dávat na síť OnlyFans. Překvapila prohlášením, že si zde za 24 hodin vydělala více peněz než za celou svou zápasnickou kariéru.

Mišík podpořil rappera

Český rapper Sensey, vlastním jménem Vojtěch Prell, se rozhodl podstoupit protidrogovou léčbu. Na to na sociálních sítích zareagoval zpěvák Adam Mišík, který rappera podpořil. „Jsem mega pyšný na Senseye, že se postavil svým démonům a rozhodl se zabojoval. Držím ti palce, bro,“ napsal na svém Instagramu.

Soutěž o voucher na snímek Equalizer 3: Poslední kapitola

Na tři z vás čeká voucher na přehrání filmu Equalizer 3: Poslední kapitola, který vypráví příběh bývalého vládního zabijáka Roberta McCalla v podání Denzela Washingtona na internetové televizi Starmax zdarma. Stačí správně odpovědět na otázku.

Kde se odehrává film Equalizer 3: Poslední kapitola?

- A v Itálii
- B v Číně
- C v Indonésii

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 13. prosince 2023.

FOTO: © BOHUMIL VOSTAL

ČESKÉ TELEVIZNÍ REPORTÉRY OKRADLI V SAN FRANCISCO

Když tuhle zprávu o svých kolezích zveřejnil moderátor Martin Řezníček na síti X, rychle se po internetu rozšířila. Nebývá totiž zvykem, aby televizní tým reportérů přepadli v centru San Francisca.

Zahraniční zpravodaj ČT Bohumil Vostal natáčel s kameramanem Milanem Noskem před slavným knihkupectvím City Lights v centru San Francisca. Bylo kolem páté odpoledne a město se pomalu nořilo do soumraku. V tu chvíli poblíž mužů zastavilo auto a z něj se k nim přiblížili tři maskovaní útočníci se zbraněmi. „Mířili kameramanovi na břicho, jeden mířil na mou hlavu,“ popsal incident Vostal tamnímu zpravodajskému webu San Francisco Chronicle.

Lupiči se zmocnili televizní techniky za více než 400 000 Kč. Třebaže okradení ihned kontaktovali linku 911 a muži zákona dorazili během minuty, po zlodějích už nebylo ani památky. Kritické odpoledne ve městě natáčeli ikonické domky Painted Ladies na náměstí Alamo, setkali se s osobnostmi z komunity v oblasti zvané Transgender District. „Tohle vše je ztraceno,“ povzdechl si Vostal, zatímco jeho kameraman spěchal do obchodu, aby nakoupil náhradní techniku a pokusil se pokračovat v natáčení.

>> To nej z Instagramu

Do ZOO Chleby vkročila **první zebra** v její 26leté historii. Jedná se o téměř roční samici Dory, která se loni narodila v nedalekém Dvoře Králové.

Vzpomínáte si na **Lenku Láskorádovou** z posledních čtyř dílů Harryho Pottera? Z někdejší čtrnáctileté blondýnky Evanny Lynch je po vlasové proměně dvaatřicetiletá brunetka.

Slavný šéfkuchař **Gordon Ramsay** září štěstím – s manželkou Tanou přivítali na svět šesté dítě, synek dostal jméno Jesse James Ramsay.

Text: Petr Horálek
 Ilustrace: Digishock

POSLEDNÍ PŘÍPAD

Takhle tajemný případ ještě náměstek Bohemírovi nikdy nepřidělal. Až se detektivovi vzrušením naježily vlasy, když poslouchal nadřizeného při důvěrné konverzaci mezi čtyřma očima. „Je to velmi delikátní, nesmí se o tom nikde objevit záznam, jasné?“ pronesl tlumeně náměstek, přiklonil se blíž a skoro šeptem pokračoval. „Máte za úkol najít jistého Jaromíra Povolného. Úředně je už 18 let mrtvý, zahynul při velkém železničním neštěstí někde u Tichého oceánu. Jeho dědeček – miliardář a majitel obřího potravinářského impéria na mražené pizzy a plněné knedlíky – tomu ale dodnes nevěří. Žádná identifikace těla neproběhla. Pojedete na místo havárie a prozkoumáte – samozřejmě neoficiálně – všechny zdroje, dokumenty a další stopy, které ještě zbyly.“

Bohemír ztuhl, částečně dojat náměstkovou důvěrou, a jen zašeptal. „Proč se pan velkopodnikatel domnívá, že by jeho vnuk mohl být naživu? Objevily se nové informace?“ Železniční boss chvíli tupal prsty do stolu a potom pronesl: „Přišel mu anonymní dopis. Dostanete jeho fotokopii.“

A ještě něco. Starý pan Povolný, víte, byl to můj kmotr, zřejmě umírá, zbývá mu několik měsíců života a tím více touží znát pravdu. Navíc jde o obrovské bohatství, dědicové potřebují právní jistotu, že nepřijdou o peníze ani o firmu. Pokud uspějete, máme slíbenou osmimístnou odměnu! Samozřejmě do našeho nadačního fondu na charitu,“ a podal Bohemírovi pod stolem obálku s dokumenty.

Když se inspektor doma v klidu uvelebil v křesle, pomalu a skoro obřadně si prostudoval asi desítku fotografií, na kterých viděl nervózního a nespokojeného mladého muže – hlavně na rodinných a školních akcích včetně maturitní oslavy. Jeho oči zkoumaly pozorně každý detail. Asi podvacáté si přečetl text anonymního dopisu: „Vážený pane, Váš vnuk Jaromír stále žije. Víme, kde se skrývá, a jsme schopní to dokázat. Vyšetřování bylo zfalšováno. Nevěřte zahraničním ani našim úřadům. Za určitých podmínek jsme připravení spolupracovat. Pokud nás k tomu dotlačíte, budeme celou věc medializovat. Bude to skandál, který položí nejen Vaši firmu. Brzy se ozveme.“

Za dva dny se Bohemír vydal na neplacenou dovolenou. Důrazně odmítl doprovod kohokoli z rodiny Povolných, která žila většinu času ve Švýcarsku. „Jenom by mě omezovali a zdržovali,“ řekl rázně náměstkoví, když nastupoval do mezinárodního spoje do Polska, ze kterého měl následně několikrát přestoupit, aby se dostal na transsibiřskou magistrálu. Ještě stihl zamávat na rozloučenou ze dveří rozjetého vlaku. Téhož večera byl jeho mobil nedostupný. Navzdory domluvenému harmonogramu se už neozval. Luděk Bohemír prostě navždy zmizel.

Náměstek čekal dva týdny. Pak mu ruply nervy a zalarmoval policii. Ta otevřela detektivův byt a zjistila, že je úplně prázdný. Někdo ukradl nábytek i všechny osobní věci. Pátrání skončilo ve slepé uličce. Pouze se prokázalo, že žádný Bohemírův příbuzný již dávno nežije. Ani se starým panem Povolným se už nikdo nespojil. A to je konec.

? Proč miliardáře Povolného už nikdo nekontaktoval? A proč zmizel Bohemír?

Řešení:

Anonymní dopis pro pana Povolného byl kamuflován, jeho písař přelapal pravě železničního náměstka. Text byl určen primárně Bohemírovi, který žil od svých 18 let pod falešnou identitou a pracoval pro tajnou službu nemanžované vdovy – z nudy, pod vlivem světové ideologie a z nadvahy ke své zkomunpované rodině, která si v 90. letech nakradla a teď žije ve Švýcarsku. Dopis psala konkurenční tajná služba, aby dala najevo, že Bohemírovo právní jednání i poslední prokukla. Zdá se vám to přitažené za vlasy? V tom případě se málo díváte na televizi.

Kapří blues

Máme u nás hodně malých moří – specifických, historických, nezaměnitelných. Ano, mluvíme o rybnících a v nich se líně jakoby v rytmu blues převalují pěkní kapři. Začátek zimy sice znamená pro mnohé z nich konec bahenních koupelí, zato ale obohatí náš jídelníček o mnoho cenných látek nejen na štědrovečerním stole. A můžete si je připravit i v netradiční podobě.

Kapří pečenáče

Je to vlastně štědrovečerní kapr na druhou a geniální způsob, jak zhodnotit zbylé porce, prodloužit jim životnost a ještě vytvořit famózní chuťovku na silvestrovské oslavy, respektive vyprošťovák po nich. Tato senzace má prvorepublikové kořeny.

CCA 6 PORCÍ JAKO CHUŤOVKA

NÁLEV

- | 500 ml vody
- | 500 ml kvasného lihového octa (8%)
- | 3 bobkové listy
- | 8 kuliček nového koření

DOKONČENÍ

- | 8 osmažených porcí kapra v trojobalu
- | 2 velké cibule
- | 6–10 čerstvých chilli papriček (podle velikosti)
- | citronový pepř (hotová směs koření)

- 1 Nejprve připravte vhodné, důkladně vymyté a sterilizované uzavíratelné sklenice. Přísady na nálev dejte do kastrolu, uveďte do varu a krátce povařte.
- 2 Porce osmaženého kapra rozkrájejte na menší kousky a vložte první vrstvu do sklenice (asi tři kusy). Na ně rozložte kolečka cibule, chilli papričky a poprašte citronovým pepřem. Střídejte vrstvy kapra a cibule zhruba dva centimetry pod okraj.
- 3 Nakonec zalejte horkým nálevem, sklenice uzavřete a nejméně do silvestra nechte pečenáče zrát.

**PŘÍPRAVA:
DO 30 MINUT**

Makedonský kapr

V Makedonii jsou proslulí kapři z nádherného Prespanského jezera. Tenhle způsob úpravy je prý starodávny a pochází ze známého ortodoxního Bigorského monastýru na severu země. Podestýlka ze zeleniny, bylinky i trocha vína nezapřou, že se kulinárně blížíme k jihu Evropy.

4 PORCE

- ! 1 kapr o váze cca 1,5kg
- ! 4 větší mrkve
- ! 3 větší cibule
- ! 1 palice česneku
- ! olivový olej
- ! 200ml bílého vína
- ! 100ml rajčatové omáčky
- ! petrželka
- ! 1-2 citrony nakrájené na plátky
- ! bazalka, tymián, paprika, pepř a sůl na dochucení

1 Rybu důkladně očistěte, vně i uvnitř jemně osolte a nechte několik hodin odležet v chladu. Mrkev oloupejte a nakrájejte na kolečka, oloupanou cibuli na plátky. V míse je promíchejte s trochou soli, pepře a papriky a rozložte do pekáče vymazaného olejem. Zakapejte olejem, přidejte víno a rajčatovou omáčku a znovu promíchejte.

2 Do ryby udělejte několik zářezů, položte ji do pekáče na zeleninu a do zářezů vložte plátky citronu, česneku a snítky petrželky. Citron, česnek a petrželku vložte i do břišní dutiny ryby. Vše opepřete a posypte nakrájenou bazalkou a tymiánem. Troubu předehřejte na 160°C.

3 Stranou v kastrůlku rozehřejte trochu olivového oleje a přelejte jím rybu. Vložte do trouby, pečte hodinu, pak kapra opatrně obraťte a pečte ještě půl hodiny. Podávejte v nádobě, v níž se pekla.

FRESH
www.prima-fresh.cz

www.marekkucera.com

**PŘÍPRAVA:
2 HODINY +
ODLEŽENÍ**

KULTOVNÍ MUZIKÁL

LEGENDA JMÉNEM HOLMES

DERNIÉRA
27. 4. 2024

POSLEDNÍCH
10 PŘEDSTAVENÍ

BLÁZNVIVÁ LETNÍ KOMEDIE

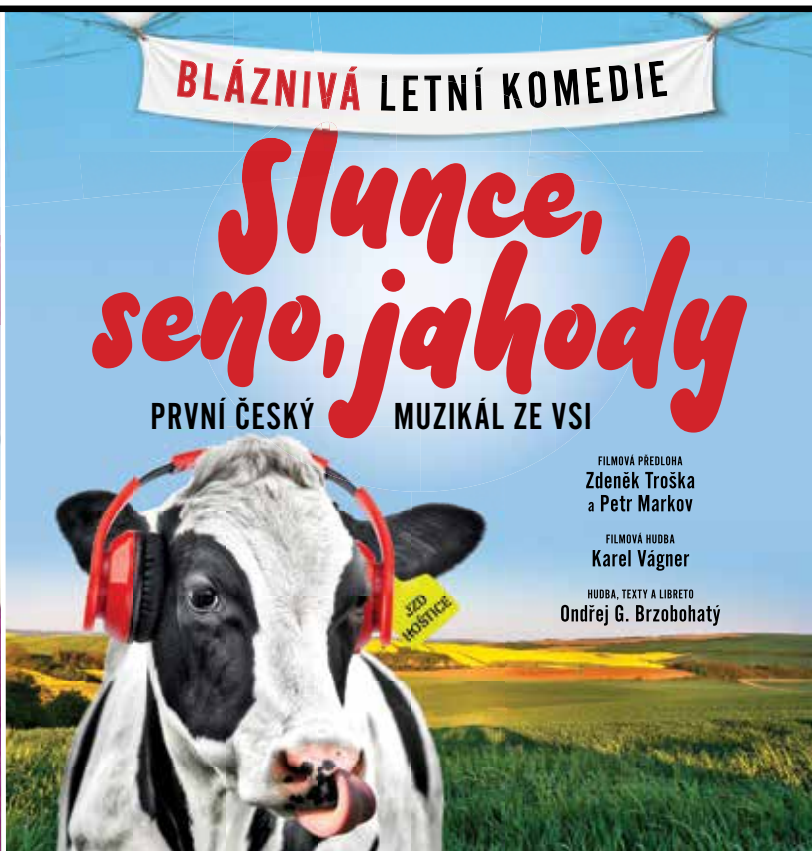
Slunce, seno, jahody

PRVNÍ ČESKÝ MUZIKÁL ZE VSI

FILMOVÁ PŘELOHA
Zdeněk Troška
a Petr Markov

FILMOVÁ HUDBA
Karel Vágnér

HUDBA, TEXTY A LIBRETO
Ondřej G. Brzobohatý

Premiéra listopad 2023

MOČÁL STORY

Rodinná hudební
komedie

Ivan
Mládek

bláznivá komedie

SOPRA DISTRY

Premiéra únor 2024

Soutěž o knihy na doma

Poslete nám správně vylouštěnou tajenku a na čtyři z vás čeká poučná i zábavná knížka pro příjemné domácí posezení. V nabídce máme profilový titul Panenka: Legenda z Dolíčku, o nejslavnějším fotbalistovi Bohemky, Atlas jedlých rostlin, s bohatou barevnou fotogalerií, bestseller Elon Musk, o kontroverzním miliardáři, a otevřený pohled na randění z pohledu single ženy LalalaLetMeExplain.

Svou odpověď zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 13. prosince 2023.

Křížovka
o hodnotné ceny

Gayle Forman,
americká novinářka a spisovatelka:

... viz tajenky

POMŮČKA: FUN, CHAM, KINOT, ONON	ŽIDOVSKÁ KNIHA ŽALOZPĚVŮ	OZDOBY LUSTRŮ	VODNÍ PTÁK	HORA NA ZÁPADNÍM SLOVENSKU	ZÁZRAK	POSTAVA Z KRKO- NOŠSKÝCH POHÁDEK	?	STOLNÍ HRA	ODSTAVNÉ NÁDRAŽÍ JIH (ZKR.)	PROVAZ SE SMYČKOU	?	ÉRA	ŠPANĚLSKÁ PLACHETNICE	SBÍRKY FOTOGRAFIÍ	RODOVÁ ZNAČKA (ZASTAR.)	STÁT SE OTYLÝM (ŘIDČEJ)	
BYČÍ ZÁPASY							ÚDOLÍ (BÁS.)				NA ONO MÍSTO (ZASTAR.)						
PATŘÍČÍ IVANĚ							TAMTA TELEVIZNÍ ELEKTRONKA				UMĚLECKÝ TANEC ODOLNOST						
KONEC 1. TAJENKY																	
OSĚVÁNÍ						EVR. MĚNO- VÝ INSTITUT Z VNITŘKU PRYČ			ZN. PRACÍHO PRÁŠKU DRUH PEPŘE			ÚKON JEDNO- BAREVNÝ					
DÝNĚ						DIETLOVA HRDINKA SACÍ ÚSTROJÍ HMYZU			KRÁL A. JARRYHO DOMÁCKY ALENA				ZNAČKA VYSAVAČŮ	VELBLOUDÍ KŘÍŽENEC	NEPRO- PUSTNÉ HORNINY (SLOV.)		
?	TÍM ZPŮSOBEM	CÍRKEVNÍ KLATBA	ZAČÁTEK 1. TAJENKY 2. TAJENKA														
ZÁHADA (KNIŽNĚ)					SEVEŘAN PAKOVAT			JANIŇSKÝ PAŠA NECHYTAT				JIHO- EVROPAN ZRÝTÍ KOLEM					
ZAST. SPOJKA					JEDNOTKA HLASITOSTI ŘÍMSKY 59				A SICE HLESNUTÍ (OBEČNĚ)			PLOŠNÉ MÍRY SKULPTURA					
OBYVATEL ČÁSTI ŠPANĚLSKA									PROTIBLOK. BRZD. SYSTÉM VE SVĚM BYTĚ				HLOUPÁ ŽENA (HANLIVĚ)	ZABAJKAL- SKÁ ŘEKA	LESNÍ ŽINKA		
?	TAKOVÉ MNOŽSTVÍ JAP. JEDN. HMOTNOSTI						ZMRZLÁ VODA SWINGOVÝ TANEC				MĚSTO NAD DOUBRAVOU SNÍŽENÝ TÓN D						
BÁJNÝ PTÁK						3. TAJENKA BESEDA (ZASTAR.)											
ZNÁT					ODHAD REKLAMNÍ TISKOVINA				DŘEVNÝ LÍH								
RADA NATO (ANGL. ZKR.)					MAGMA OZN. CITLI- VOSTI FILMŮ				PŘIBLIŽNĚ				STARÉ VZTAŽNÉ ZÁJMENO				
?	POŠTOVNÍ SMĚROVACÍ ČÍSLO (ZKR.)	ODEČTENÍ Č. POLITIK (TOMIO)															
DOJEM						DRUH JÍZDNÍHO ODPORU	BEZPEČ- NOSTNÍ TRHAVINA	RAJSKÁ JABLÍČKA (ŘIDČEJ)									
UMÍRAT (KNIŽNĚ)																	
AFRICKÝ STÁT					KAMPAK (ZASTAR.) BAVORSKÉ MĚSTO												
?	VAK KOPNUTÍ				POVRCHOVÝ DŮL PROUD												
KMENOVÉ DŘÍVÍ																	
OPATŘIT RÁMEM																	
PAŠOVANÉ ZBOŽÍ					HERNIE												

Citát z minulého čísla:

Cestování sólo neznamena vždy, že jste sami. Nejčastěji cestou potkáte úžasné lidi a vytvoříte spojení, která vydrží na celý život.

Soutěž pro chytré hlavy

1 Jak se jmenuje syn Chantal Poullain?

- A Vladimír
- B Jan
- C František Antonín

2 Pod jakým jménem studovala Saxana ve filmu Dívka na koštěti?

- A Sedláčková
- B Kudláčková
- C Maláčková

3 Kde může zákazník podat žádost o virtuální In Kartu?

- A v e-shopu ČD
- B v aplikaci Můj vlak
- C na pokladnách ČD

4 Co se podle tradice konzumuje v Kolumbii při příchodu nového roku?

- A 10 plodů angreštu
- B 5 kousků manga
- C 12 kuliček hroznového vína

5 Kdo prosadil vybudování tramvajového spojení Bratislavy s Vídní?

- A šlechta
- B ministr financí
- C armáda

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?

Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžít můžete na www.cdprovas.cz

Na webových stránkách vyplňte příslušný formulář a své odpovědi zadávejte do **13. prosince 2023**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu. Tři výherce odměníme poukázkami do obchodní sítě PONT v hodnotě 1 000 Kč. Další tři z vás obdrží Skupinovou víkendovou jízdenku ČD (ve verzi pro celou Českou republiku) v hodnotě 899 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:

- 1 – Jedna nula
- 2 – Krhanice
- 3 – v roce 1973
- 4 – 6 583
- 5 – trpaslíci

pont to go

Listopadové soutěže

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás?

Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o voucher na snímek Gran Turismo

Čemu se věnoval hlavní hrdina filmu Gran Turismo před profesionálním závoděním?

- C hraní videoher

Soutěž o vláček RAPPA

Tajenka zní: ... vytvoříte spojení, která vydrží na celý život.

Každý měsíc s námi můžete vyhrát poukázky PONT, Skupinovou víkendovou jízdenku ČD a další ceny.

Vstříc vánoční atmosféře

Pojed'te s námi na adventní trhy.
Čím dřív si jízdenku koupíte,
tím víc ušetříte.

Praha
Vídeň
od
377 Kč*

Olomouc
Bratislava
od
176 Kč*

* Ceny platné k 30. 11. 2023

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/advent

České dráhy
Národní dopravnice

SPLŇTE SVÝM BLÍZKÝM CESTOVATELSKÉ SNY

Vánoční voucher Českých drah
udělá pod stromečkem radost.

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/voucher

 České dráhy
Národní doprava